

BRAHO ADROVIĆ

DOBRIČINE

Berane, 2023

BIBLIOTEKA: Savremena poezija

Naziv djela: DOBRIČINE

Autor: BRAHO ADROVIĆ

Izdavač: IGP „PEGAZ“ Bijelo Polje

Za izdavača: ZORAN LOKTIONOV

Predgovor: Prof. Dr Sofija Kalezić

Recenzije: Dr Blagoje Vujisić
Žarko Dragičević

Kortice: Mr Irvin Masličić, akad. slikar

Prelom i tehnička obrada:
Drobnjak Velimir

Štampa: IGP „PEGAZ“- Bijelo Polje

Tiraž: 400 primjeraka

*¹ Dr Blagoje Vujisić je trebalo da radi posebnu recenziju za ovu knjigu. Pošto je, nažalost, u međuvremenu preminuo, umjesto recenzije objavljujemo njegovu Preporuku Komisiji Ministarstva kulture za vrednovanje projekta na Konkursu Za razvoj kulture na sjeveru

BRAHO ADROVIĆ

DOBRIČINE

PREDGOVOR

Dobričine Braha Adrovića

OD STVARNOSTI DO SNA

„Poezija ne smije da čuti
Ne smije ni ravnodšna biti
Sve što na ružno sluti -
Rafalima moćnih riječi treba uništiti...“
Braho Adrović

Braho Adrović je rođen 1947. godine, u selu Donja Vrbica kod Berana. Osnovnu školu završio je u Vrbici i Petnjici, a Pedagošku akademiju (grupa srpskohrvatski jezik i književnost) u Nikšiću. Bio je član prve redakcije lista studenata Crne Gore Studentska riječ, a jedno vrijeme i odgovorni urednik tog glasila. Više od deset godina bio je profesionalni novinar Pobjede, a oko dvije i po decenije novinar Televizije Crne Gore - dopisnik iz Berana, Plava, Andrijevice i Rožaja. Bio je VD direktora Centra za kulturu u Beranama i u dva mandata potpredsjednik opštine Berane. Adrović je bio jedan od osnivača i zamjenik glavnog i odgovornog urednika revije Novi dani koja je jedno vrijeme izlazila u Beranama. Bio je član redakcije i stalni saradnik lista Sloboda, urednik za poeziju časopisa Mostovi, koji je izlazio u Pljevljima i jedan od pokretača i članova redakcije obnovljenog izdanja časopisa Tokovi. Kao honorarni saradnik, objavljivao je u listovima Arena, Vjesnik i Agencija „Tanjug“, a

junaci njegovih novinskih reportaža proglašavani su podvigom godine. Objavio je knjige poezije: Biti živ, Juče na ulici, Hiljadu dana ljubavi, Balkanske elegije, Rat u kući, Objava nezaborava, Gorki vijenac, Vječno uzaludno, S one strane nade, Ljudi i neljudi, Izabrane pjesme, Velika šetalica i roman Porijeklo grijeha. Adrović je zastupljen u brojnim antologijama i izborima poezije. Učestvovao je na većini važnijih književnih festivala i susreta na prostorima bivše Jugoslavije, kao i u Bugarskoj, Albaniji, Luksemburgu i Njemačkoj. Za književni rad dobio najveće opštinsko priznanje Nagradu „21.jul“ u Beranama. Dobitnik je prve nagrade na susretu mladih pjesnika Crne Gore u Podgorici, nagrade za stvaralaštvo za mlade „Krilata Seošnica“, nagrade „Mirko Banjević“ za knjigu poezije Ljudi i neljudi, prve nagrade na manifestaciji „Pjesnici sa Lima o Limu“ u Bijelom Polju i nagrade za najbolju humorističko satiričnu pjesmu na Crnogorskom festivalu humora i satire 2017. u Danilovgradu. Objavio je i četiri televizijska dokumentarna filma: „Mlinarica“, „Vječiti gubitnik Selmo“, „Beranska gimnazija“ i „Kрила Berana“, kao i veliki broj televizijskih i novinskih reportaža, osvrti, komentara i naučni rad Epika Bosne - dobri duh starih Bošnjana, prezentiran na Prvoj međunarodnoj naučnoj konferenciji u Goraždu. Adrović živi i radi u Beranama. Njegova posljednja poetska zbirka pod simboličnim nazivom Dobričine (Pegaz, Bijelo Polje, 2023), sastoji se iz segmenata Gladna usta provincije, S vremenom u neskladu, Ubijanje duše, U poznu jesen i

ostalnih. Spisateljski redukcionizam koji posjeduje svoje uporište u modernoj umjetnosti imanentan je poetskom iskazu ovog autora. Visok stepen prozai-zacije poezije i doseg poetske kondenzovanosti stiha kod Adrovića čine jedinstvo. U prvom poetskom ciklusu, koji predstavlja odjek njegovog doživljaja na provincijsku učmalosti ograničenost, po kvalitetu posebno se može izdvojiti pjesma Lažna slika:

*„Učini ti se da su oko tebe sve same dobričine
Da nigdje nema boljih ljudi i žena
Da je svako za tebe spreman i da ako treba pogine
I da je cijela provincija blagoslovena
A ono i ovdje ljudi vole samo sebe
I skoro nikog više
Ako ti duša ozebe
Provincija to odmah namiriše
Al ne nadaj se da će ti neko
Pružiti ruku
Ruka pomoći uvijek je daleko
U provinciji kao da žive za tuđu muku
U provinciji je sve nemoćno i malo
A zloba i zavist velika
Kao da se voli lažno i propalo
Lijepa je samo prva lažna slika.“*

Od ostalih pjesama iz ove zbirke po naglašenoj simboličnosti i snazi izraza odvajaju se Dobrodošli-ca, Gladne oči, Svijet u malom, Ruke bruke, Naopaka vremena, Crna Gora raste u visinu, Miris cvijeća,

Duša koja sanja, A bilo je lijepo živjeti, Pozna jesen istine, Miris sela, Istorija ludila, Pjesma ljepotica, Nemoć, Vječne samoće, Tvojih očiju boja, Mali pjesnik i druge. Posebno je zanimljiva pjesma Povratak poezije, koja predstavlja neku vrstu Adrovićeve autopoetike:

*„Vratiće se u svjet poezija
Al' samo ona prava
U kojoj svaka riječ kao dijamant sija
I kojoj bar djelić duše spava
Vratiće se poezija čista
Puna ljubavi
Iz koje čojstvo i um pravi blista
A ružno u živom blatu davi
Poezija puna duše vratiće se duši
Da umorne mirne i uspavane probudi
Da sve što je ljubav nježno pomiluši
A što je zlo i trulo odalji od ljudi
Da svako njene meleme i blagodeti osjeti
Da bude srećan ko kad ga draga prvi put poljubi
Da put zvijezda poleti
I da laži kaže da se sa ovog svijeta gubi...“*

Osnovni umjetnički akcenat u ovoj poeziji po pravilu je u funkciji tematske i značenjske figuracije, pa se može primijetiti da ova poetska zbirka jednim dijelom govori o mikro i makro košmaru društvenog i intimnog života pojedinca XXI vijeka. U većoj mjeri scenaristički organizovane, kao neka vrsta antiteze

klasično osmišljenog pjesništva, one se približavaju pojmu modernistički situirane riječi, pomjerajući njene granice ka inovantnim varijantama pisanja i čitanja. Upotreba specifične leksike koja je defolklorizovana i depoetizovana, daleka retorično-baroknoj estetičnosti, stihovno ukomponovane i uklopljene u stvaralački izraz, poeziju Braha Adrovića čini neobičnom i lišenom ustaljenih poetskih obrazaca. Da bi se ove pjesme dale komponovati, kao primjer može poslužiti pjesma Miris uspomena:

*„Niko nije ono što je bio
Vrijeme je uvijek od čovjeka jače
Cijelog života ja sam ljubio
A srce mi i sad za poljupcem plače
Blago onom ko je voljen bio
Ko je voljen i ko sada voli
Ko je ljubav pravu promašio
On zna kako i koliko boli
Blago onom ko i sada ljubi
Cijelim bićem makar jednog trena
Jer ko ljubi i kada izgubi
Ostaje mu makar uspomena...“*

Zbirka Dobričine predstavlja dragocjen doprinos ukupnom pjesnikovom književnom angažmanu, u šta prije svega spada kristalizacija i definisanje njegovog poetskog izraza. Adrovićeva poezija je tečna, pitka i neposredna, dok stalna smjena statičkih i dinamičkih motiva svjedoči o uspjeljoj kompoziciji,

te naglašenoj misaonosti i emotivnosti. O njegovim konkretnim literarnim uzorima u ovom kontekstu je nezahvalno pisati, ali pri prvom iščitavanju lirskih tvorevina ovog stvaraoca reklo bi se

da donose dah modernizma u evropskim literaturama, na čelu s Bodlerovom zbirkom poezije *Cvijeće zla*, u savremenoj srpskoj poeziji tragove stihotvorstva Duška Radovića i Duška Trifunovića, a u crnogorskoj Vitomira Vita Nikolića i Miladina Šobića. Lirski subjekat unutrašnjim transformacijama i težnjom za prodorom u inovantne kreativne sfere pomjera deskripciju i doživljaj stvarnosnog u nov suodnos između neizvjesnog Sve i Ništa. On je pri tom okrenut transparentnoj strani života, od čežnje i nemira do prolaznosti, pomirenosti nad sudbinom i njenim plahovitim tokovima. Veliki broj pjesama prilagođen je omladinskom uzrastu, što ih čini lakim za pamćenje. Emocionalni momenat pri recipiranju zbirke *Dobričine igra* značajnu ulogu. Adrovićeve pjesme izazivaju osjećanja sadržana u samim poetskim ostvarenjima, koja se javljaju u čitaocu tokom uživanja u njihovoj melodičnosti, ritmu i značenju. Zbirka jednim dijelom predstavlja takozvano anagažovano pjesništvo, blisko čitaocima svih vremena i podneblja, usmjereno na podsticanje lične i kolektivne odgovornosti, formirajući ambijent u kojem živimo. Međutim, više od navedenog izražena je njegova briga o duhovnom, emotivnom i ljudskom aspektu čovjekovog bića, koje jedino u sadejstvu s

drugom osobom ostvaruje svoj puni smisao. Stoga studiozno recipiranje ove poezije zahtijeva kako analitičko prodiranje u strukturu pjesama, tako i otvaranje pitanja njihovog pojedinačnog i globalnog vrednovanja, o čemu svjedoči pjesma Bolji ljudi:

*„Budimo bar malo bolji ljudi
Za ovo života što nam je ostalo
Ako si čovjek - čovjek budi
Budimo bar malo bolji
Da čovjek čovjeku čovjek bude
I u volji i nevolji
Da se može oslonit na ljude
Hajde budimo bolji ljudi
Iako to nije baš tako lako
Jer čovjeku često dođe da poludi
Kad ga sretne zlo i naopako
Kad se dobro dobrim ne vraća
Kad pamet ne pomaže
Kad se ne zna ko pije, a ko plaća
Kad zakoni ljudskosti ne važe...“*

Odnos kritičke procjene estetičkih vrijednosti u ovoj poeziji nije teško uspostaviti jer gotovo sve autorove pjesme zrače naglašenom melodičnošću, ritmičnošću i strukturnom skladnošću, dok vizuelne predstave prelaze u simbolički orijentisane iskaze. U ovoj zbirci pjesnik je usavršio vlastiti pjesnički jezik i njegovu umjetničku funkcionalnost. Istovremeno,

ovakvim postupkom savremenog načina razmišljanja i formulisanja osjećanja, on ispunjava maštovnu sadržajnost na relaciji između jezičkih elemenata zvuka i značenja s jedne i nejezičkih segmenta predmetnog svijeta, s druge strane. Takođe, u njima je primjetna latentna dramatičnost iskaza, proistekla iz svijesti o nesigurnosti i relativnosti važenja određenog viđenja svijeta u svoj njegovoj konkretnosti i surovosti. D

oljno je iščitati i emotivno doživjeti ostvarenja po kojima su djelovi ove zbirke naslovljeni, da bi ovakav kritički sud bio argumentovan, čime se ostvaruje utisak kompletne zaokruženosti i kompozicione inovantnosti, a kao ilustracija za navedeno zapažanje može poslužiti pjesma Srce mudrosti:

*„Ako nemaš šta da kažeš ćuti
I ništa ne govori
Od neuke riječi se može i poginuti
Pusti dušu neka sama gori
Ako ne moraš ne pokazuj prazninu
Iz praznine se ništa vrijedno ne može roditi
Za jednu mudru riječ hiljadu riječi nek poginu
Koje se srcu mudrosti ne mogu približiti
Nek srce pati
Nek duša gori
Nikad niko neće zaplakati
Ako tvoj bol ne zna da mudro progovori.“*

Sklonost ka lapidarno formulisanim ostvarenjima, u kojima je ispoljeno jedno dominantno osjećanje

ili misao, karakteriše minijature. Pjesma istovremeno egzistira na planu ekspresivnog pjesničkog jezika, kao i na nivou umjetničko-imaginativnog sadržaja:

TREN

*Sjećaš li se kad je bilo
Dok je srce krvarilo
Krvarilo i gorjelo
A pjevalo tvoje tijelo
Ko u one snene dane
I sada me bole rane
Što sve lijepo kratko traje
Samo tuga - bolna duga - besmrtna je.“*

Pjesničke strukture u zbirci Dobričine, poistovjećene su kako s predmetom pjevanja, tako i ciklusima motivskih krugova, koji u sebe zatvaraju određeni isječak iz životne zbilje. Istovremeno, u njima je postignut uspio stvaralački stepen lirske organizovanosti ideja i slika. Otuda cjelokupni poetski opus Braha Adrovića treba tretirati kao izraz jednog individualnog lirskog svijeta i autentičnu sferu pjesnikovog poetskog bića, u sklopu njegovog žanrovski i problematski raznovrsnog opusa.

Prof. dr Sofija Kale

*Sit sam svega
A duša mi je ostala gladna
Riječi svezane a oslobođene stega
Sudbina provincijska jedna*

DOBRODOŠLICA

*Dobrodošli dobri ljudi
Dobričine
Vaše dobro nek' vam sudi
Nek' vam zvijezde s neba skine*

*I u domu i u rodu
Nek' vam samo dobro cvjeta
Baci dobro i u vodu
Isplivaće na kraj' svijeta*

*Kol'ko dobra posijete
Nek' vam sto put više rodi
Jer dobro je ko dijete
Brzo raste i kad spava i kad hodi*

*Gdje god bili šta god bili
Nek' vas vaše dobro prati
Znaj život su promašili
Svaštočine i bahati*

*Stići će ih tuđa muka
I prokleti dobro tuđe*

*Prljava će uvijek ruka
Biti crna gdje god uđe*

*Dobrodošli dobri ljudi
Dobričine
Nek' vas sreća jutrom budi
Zlatnom svilom mjesečine*

GLADNA USTA PROVINCIJE

LAŽNA SLIKA

*Učini ti se da su oko tebe sve same dobričine
Da nigdje nema boljih ljudi i žena
Da je svako za tebe spreman i da ako treba pogine
I da je cijela provincija blagoslovena*

*A ljudi vole samo sebe
I skoro nikog više
Ako ti duša ozebe
Provincija to odmah namiriše*

*Al' ne nadaj se da će ti neko
Kad ti je teško pružiti ruku
Ruka pomoći uvijek je daleko
U provinciji kao da žive za tuđu muku*

*U provinciji je sve nemoćno i malo
A zloba i zavist velika
Kao da se voli lažno i propalo
Lijepa je samo prva lažna slika*

VELIKE OČI

*Provincija ima velike oči
A malu moć
Iz svoje kože ne može da iskoči
A sa svojom kožom nema kud ni poć'*

*Ovdje je sve nemoćno i malo
A puno zavisti i zlobe
Čak i ono što je uvijek cvjetalo
Gušiće ga ljudske ništarobe*

*Ako ne izraste visoko
Van dometa očiju provincije
Naći će se neko oko
Da i dušu cvijeta ubije*

*Ovdje pomoći nema
Mi smo daleko od svijeta
Kao da je s neba pala anatema
Ovdje se lako vene a teško teško cvjeta*

PROVINCIJSKE GLADNE OČI

*Oči provincije su vječno gladne a velike
Veće i od same provincije
Prvo vide samo tužne slike
Vide jasno i ono što nije*

*Uveličavaju laže
A za lijepo slijepe
Ovdje ni dobro ne pomaže
Dobričine lažne lažima se krijepe*

*Ne gledaj u oči provincije
Svojim putem idi
Niko ne zna šta se u tom oku krije
Dobričina ljudska samo sebe vidi*

*Dobričine neke naše
Samo sebe sebe vide
Od grijeha i Boga se ne plaše
A od naroda se ne stide*

SVIJET U MALOM

*Provincija je čitav svijet u malom
U njoj odslikava sve se
I sve je bliskije lošem i propalom
A lijepo bježi đavo da ga ne odnese*

*Pomisliš prvo da ćeš jednim pogledom
Sve obuhvatiti vidjeti i razumjeti
A kada se suočiš s bijedom i neredom
I svoje ćeš oči sam početi kleti*

*Pomislićeš da ništa vidjele nijesu
I posumnjat u sebe samoga
I poželjet da brzo promijeniš adresu
Ali i adresa ti je ko data od Boga*

*Provincija je lijepa da se u njoj umre i rodi
A loša da se u njoj živi
Jer u njoj je sve sklono nepogodi
I kriv pravoga vreba da okrivi*

*U provinciji se sve svodi na malo
I sreća i radost i mladost i starost
I sve ostalo
U provinciji budi al' samo kao gost*

ZNAMO SE

*Znamo se
A kao da se ne znamo
Znamo se ko smo i šta smo
I od koga smo
Kakva smo sorta ljudi
Znamo da- kud će kruška no pod krušku
Iverje ne pada daleko od panja
Znamo ko nam je otac i majka
Ko nam je ded i prađed
Znamo ko su nam prijatelji
I neprijatelji*

*Znamo da imamo više
Neprijatelja nego prijatelja
Neprijatelja imamo na pretek
Na svakom koraku
U svakom budžaku
Množe se ko šlam što se množi
Ako se redovno ne čisti
Gdje god se okreneš
Na bilo koju stranu
Vidjećeš bar jednog neprijatelja
A ako ga ne vidiš
Ili si ćorav
Ili ti je on iza leđa
I vreba da te za vrat uhvati
Da te uguši*

*Ili da ti nogu podmetne
Da padneš
I da nikad više ne ustaneš
Neprijatelji ne vole kad neko ustane
Oni vole kad neko padne
Da ne ustane
Da tako vječito ostane
Ili da nestane*

*Najgore je što neprijatelja
Imamo i među prijateljima
Prijatelji su tek paravi neprijatelji
Ako ti misliš da su ti prijatelji*

*Za neprijatelje znamo
Da nam nijesu prijatelji
Da bi nas za ništa prodali
Znamo da bi nas progutali u čaši vode
I da nam za život ne bi ni pomislili*

*Mi znamo kako da se prema njima ponašamo
Da vazda budemo na oprezu
Da im kojim slučajem
Leđa ne okrenemo
A sa prijateljima
Koji su nam neprijatelji ne znamo
Dok nas nešto sa njihove strane
Dobro ne lupi po glavi
Pa i mi zastranimo*

*Sreća je ako ih ikada prepoznamo
Gore i opasnije ljudske fele
Nema od onih što se predstavljaju
Da su ti prijatelji
Da su dobričine
Melem od ljudi
A u stvari su ti neprijatelji
Ništarije i mizerije – svaštočine*

*E to su tek pravi neprijatelji
Najgori ljudski soj
Daleko mi kuća od njih bila
I da Bogda se moje oči sa njima ne gledale
Sa tim nikogovićima
Sa tim otpadom od ljudi
Što se prave da su dobričine
A koje bi ti i kopile poturile
Koji bi te prodali za sitne pare
Koji bi ti kuću iskopale
Samo ako ih zapadne
Ako ih na vrijeme ne prepoznaš*

*Ako ih na vrijeme ne prepoznaš
Jad ćeš od njih prepoznati
I sve najgore
Što ti od ljudi može doći*

RUKE BRUKE

*Ko drugome jamu kopa
I podmeće
Ni kod hodže ni kod popa
Molitva mu pomoć neće*

*Ko zlo sije
Zlo će žnjeti
Ili prije il' kasnije
Zlu će svome bit na meti*

*Daleko mi kuća moja
Od tih grozних svaštočina
Koji preko tuđeg znoja
Grade kuću za svog sina*

*Grade kuću grade sreću
Gazeć preko tuđe muke
Ja takvima poželjeću
Da ih dave ruke bruke*

DOKLE RUŽNO TRAJE

Najeo se i napio

Pa ni Boga ne vidi

Zaboravio je ko je i šta je bio

I ničega se ne stidi

A narod začuđen gleda

I ne može da vjeruje ni svojim očima

O kako je ružno kad bijeda

Osili i zaima

Misli da niko joj ni do koljena nije

Da smo svi mi oko njega sićušni – mali

Sa visina svojih potcjenjivački nam se smije

Ko da smo u ovaj život zalutali

A mi što znamo

Ko je i šta je

Okrenemo glavu na drugu stranu samo

I pitamo se dokle će ovo zlo da traje

Znamo i sve nam je jasno

Pljunuli bismo na život i na sebe

Novo vrijeme razumjeli smo kasno

Sad bijeda poštene i radne nek' 'grebe.

PRATILJE ŽIVOTA

*Sve sve više izgleda
Da patnje i naše nade
Izviru iz suštine višega reda
I dušu nam na ternane vade*

*Pošten čovjek zato povjeruje često
Da je čitav ovaj svijet sazdan od laži
I da je pogrešno mjesto
Da istina i pravda u njemu ne važi*

*Da su propale iluzije i laži
Stalne pratilje života
I da poštenje tu nema šta da traži
Dobričine lažne ljudska su stramota*

S VREMENOM U NESKLADU

NAOPAKA VREMENA

*Ovi nešto hoće
Znam da hoće
Ali ne znam šta hoće
A možda i znam
No bolje je da ne znam
Da glumim da ne znam*

*Gluma je najunosnije zanimanje
Onih koji nijesu profesionalni glumci
Oni samo gledaju otkud vjetar duva
I prema vjetrovima se povijaju
Oni mogu i s crnim đavolom
Samo ako se nadaju da nešto ušićare
Đavo ih ušićario
Ko što hoće*

*Bolje je da i ja ćutim
Ko što skoro svi
Koji su od ove zemlje
Mnogo dobra dobili
Ćute kao zaliveni
Prave se da su mrtvi
Iako su živi
I to mnogo dobro živi
Dobro im glave ne došlo*

*E kako su došla naopaka vremena
Čitav se svijet o svom jadu zabavio
Jado moj ojađeni
A mi još sami sebi
Nove jade zadajemo*

*Nikada nije bilo više vjernika
A nikad više nevjernika
Nikome više ne možeš vjerovati
Nemaš se na koga osloniti
Bolje ti se na drvo
I na kamen osloniti
Nego na današnjeg čovjeka
Na njegovu riječ i djelo
I nedjelo
Da pošteno i pametno čeljade
Načisto ispameti
Sačuvaj nam Bože ovo malo pameti
Što nam je ostalo
Ako je išta u ovom ludilu ostalo*

*Ovi nešto hoće
Hoće i što mi nećemo
Ovi hoće
Sve što ih zapadne
Ovi hoće
Sve što im bude
Moglo biti
A mi nećemo
Ni ono što možemo*

*Nećemo da budemo ko oni
Pa da nam zbore “ s kim si onakav si”
A to onakav isto je što i nikakav
Svoji smo na svome
O svom smo se jadu zabavili
Ne trebaju nam i tuđi jadi
Jadi ih ubili
Ko što hoće
Kad - tad
Kad samo o tuđem jadu misle
I misle samo da svoj jad
Na tuđa leđa navale
I da svi u istim jadima pokrepamo*

*E nećemo i da hoćemo
Bolje je i da nas nema
Nego što nas ima kao da nas nema*

CRNA GORA RASTE U VISINU

*Sad bi neki i ovu našu malu zemlju Crnu Goru
Što nam je od one zajedničke velike zemlje ostala
Da raskomadaju
Da je raščerupaju ko gladne zvijeri
Da od nje ništa ne ostane*

*Navalili sa svih strana
Ko vrane
Ko strvinari što navale
Kad neku lešinu osjete
Tamo dalje bilo
Potkopavaju i spolja i iznutra
Oca im kroz oca očinskog
Tamo njima
A šta im smetamo smetenjakovićima
Smetalo im njihovim glavama
Kad su im onakve
Ko što hoće
Ako Bog da*

*Da nemaju dovoljno svoje zemlje
Pa haj da ih razumijemo
I da im nešto malo udijelimo
Iako smo mala zemlja
Ali jok
Oni su veliki i hoće da budu još veći
Da bi mi bili što manji*

Hoće

Sve što im treba i što im ne treba

Samo da bi bili u svojim očima

Što veći

Iako su u očima susjeda i čitavog svijeta

Sve manji

Misle mala je zemlja

Pa će je lako progutati

U jednom zalogaju

Kažu da imaju više popova

Nego što mi imamo vojnika

Možda i imaju Bogami

Kad su i ovi naši njihovi

Više njihovi nego što su naši

Naša zemlja jeste mala po površini

Samo od Pešteri Hajle i Čakora

Do mora

Misle da se malo jači čovjek zatrči

Mogao bi je cijelu preskočiti

Ne znaju jadnici

Da je naša zemja mala

Po dužini i širini

Ali ona je velika

Ona je velika u visni

Ona stalno u visinu raste

I mnogo je veća i od same sebe

Pa haj preskoči je majčin sine

Hoćeš matrak

*Ako se zaletiš da je preskočiš
Spotaknućeš se o Lovćen i Durmitor
O Hajlu i Čakor
I Prokletije proklete prokletniče*

*Dalje ruke od vatre
Jer se možeš grdno opeći
Da te svi ljekari svijeta
Ne mogu izliječiti
Da te ni Boško Šaljić iz Berana
Koji je svojim melemima
liječio i glumicu Kiti Svon
Ne može izliječiti*

*Oni stvarno mnogo mogu
Ima ih mnogo
I mnogo su na krivo nasađeni
Njima je krivo pravo
A pravo krivo
Mogu mnoge u crno zaviti
I u crnu zemlju silom utjerati
Ali znajte
Velika je sila ta mala Crna Gora
Mnogo veća nego što je mala*

*Sa onima koji je istinski vole
I od čitavog svijeta bi se
Kad - tad silom ljubavi
I dobrote odbranila
A ne od njihovog jada
I njihovih gladnih usta pohlepe*

*Dalje ruke od Crne Gore
I ruke i noge
Jad vas ubio
Pa nek vas ima koliko vas ima
Mi vama želimo sve najbolje
Ali dalje ruke od nas
Jer ćete ih kad - tad polomiti*

*Crna Gora je ovo
I crno se svakom piše
Ko se na nju namjeri
Sa namjerama crnim
I zlim*

*Kud ste krenuli na Crnu Goru
Naopako krenuli nesrećnici
I naopako se kući vratili
I hoćete ako Bog da
Bog ne voli silnike
Pusti ih malo
Da pokažu svoje pravo lice
Da vidi dokle su spremni da idu
Dokle je njihovo zlo
Naumilo da zlo čini
A onda ih njihovim zlom
Lupi po njušci
Da im nikada više na um ne padne
Da drugima zlo zadaju
Nego da se o svome jadu zabave
Jer ko zlo sije*

*Zlo će mu kad- tad
U kući roditi
I kuću u crno zaviti*

*Bog ne voli silnike
Ali sila Boga ne moli
Pa ko šta voli
Neka izvoli.
Crna Gora mora
Sve izdržati
A ko će i koliko da plati
Ko doživi taj će i saznati*

PAMET MI SAČUVAJ BOŽE

Kad pomislim

Šta nam je sve prošlo preko glave

Što smo sve doživjeli i preživjeli

I šta nijesmo doživjeli

A trebalo je da doživimo

Mislim da je dobro

Što smo pamet sačuvali

Što smo još pri zdravoj pameti

A veliko je pitanje

Jesmo li pri zdravoj pameti

To prosto nije zdravo

Kad je sve bolesno

Evo za ovo moje vijeka

živio sam u malom gradu

U glavnoj gradskoj ulici

Koja je mijenjala svoje kape

Kako je koja vojska dolazila

Kad su ovdje bili Osmanlije

Nosila je fesve

Kad su došli Crnogorci i Srbi

crnogorske kape i šajkaće

Kad su došli četnici - šubare

*Kad su vlast uzeli partizni – petokrake
Sad opet bacaju petokrake
Zavezali se za krstove
A šta će sjutra biti vidjećemo
Ko doživi da vidi*

*I ime moje ulice se mijenjalo
Prvo se zvala Glavna čaršija
Pa Ulica kralja Aleksandra
Pa onda Ulica Maršala Tita
I sad se do daljnjeg zove Ulica Mojsija Zečevića
Tako je bilo i sa ovom zemljom
Prvo se zvala (ovo od kad ja pamtim) Jugoslavija
Pa nakon što su Jugoslaviju razlupali ko kantu
Zvala se Državna zajednica Srbija i Crna Gore
Pa sad se zove Crnom Gorom
Sa ozbiljnom opasnošću da se i to ime promijeni.*

*I ime grada se mijenjaalo
Prvo se zvalo Berane
Pa onda Ivangrad
I sad opet Beane
Pa haj budi pametan majčin sine
Može li iko tu biti pametan
Da se ništa drugo nije mijenjalo
Mnogo je i premnogo
Za jedan bijedni ljudski vijek*

ODE CRNA GORA U INOSTRANSTVO

Ode Crna Gora u inostranstvo

Zbog Crne Gore

Zbog njene nepovredive

Dužine i širine

Zbog njene neponovljive simetrije

Zbog njene nepopravljive

Spoljašnosti i unutrašnjosti

Zbog njihovih i naših

Zbog onih tamo

I ovih ovamo

Zbog njih i nas

Ode Crna Gora u spas

Da bi sačuvala svoje

Davno uobličeno lice

I tačan popis i opis svoje

pokretne i npokretne imovine

Svoje babovine

Ode Crna Gora

Ode da progleda

Da se nakupi još neuništive materije

Da ojača

*Da bi se ojačana
Vratila u svoju nepokolebljivu
Autentičnost
Stabilnost i odlučnost*

da bi se vratila u svoju vječnost

*Ode Crna Gora u inostranstvo
Da bi se u Crnoj Gori
Proširila praznina
I boljke stare
lažne ljubavi
Prelivode I prevare
Pohare i najobičnija pljačka
I tačka*

*Stisnuta sa svih strana
Ne daj Bože
Ko sahrana
Spolja i iznutra
Ko Bosna
Ko da je dužna
Da dovijek krv svoju proliva
Ko ono na Mojkovcu
Da se odriče sama sebe*

Da se steže

Da pati

Da posivi kao ono stijenje

Lovčensko

Onaj kamen tvrdi

kao nišan čovječnosti

Kao spomenik

Koji ni vrijeme ne može da sruši i uništi

Da bude kao vječnost

Kao Crna Gore

Pa ma gdje bila

Ode Crna Gora u inostranstvo

Da prikupi još mudrosti

Iskustva i vještina

Da se sabere

Da sabere sve svoje različitosti

Da se ogleda u svoje ljupko lice

I da se neuprljana vrati sama sebi

UBIJANJE DUŠE

UBIJANJE SREĆE

*Zamisli koliko je samo
Iskreno čistih ljubavi propalo
Još kad bismo znali šta sve još ne znamo
Hiljadu godina patnje i kajanja bilo bi nam malo*

*Dešava se nešto mimo naše volje
Između srca i uma
Široko je polje
Na kom svako ima svoje parče druma*

*Ko s puta zaluta
Tražeć' svoju stazu
Proklinjaće sebe po hiljadu puta
Mnogi traže sreću u tuđem porazu*

*A ljubav je ko biljka nježna
Ako se samo malo odalji od duše
Gorka je sudbina njena neizbježna
Pitanje je trena kad će da je sruše*

*Na kraju kraja
Sve ka tužnom vodi
Svskog maja sanjaš parče Raja
Raj je samo tren kad se ljubav rodi*

*Poslije toga trena
Sve je drugačije
Čak ni ljudska duša nije savršena
I najveću sreću može da ubije*

MIRIS CVIJEĆA

*Lijepo je a ne znam tačno šta je
Još uvijek mi često pred očima
Tvoje oči zanosno zasjaje
I potpale tihu vatru u grudima*

*Ne znam koliko ljubav traje
Koliko dugo može da preživi
Al' čini mi se beskrajna je
Sve dok bolnu dušu umije da zadivi*

*Prohujalo je mnogo godina
Prošle su decenije
Mislio sam progutaće sve vrijeme i daljina
Sve što duša sniva um često ne razumije*

*Čini mi se da te sada
Volim još jasnije i jače
Iako davno umrla je i nada
Moja duša i sad za tvojom dušom plače*

*A ništa se promijeniti ne može
I da može ne smije i neće
Al' kad se ljubav zavuče ispod kože
Mirisaće vječno njeno zapamćeno cvijeće*

DUŠA KOJA SANJA

*Sve se zbilo kada sam gubio
Sve bitku za bitkom redom
I kad sam je tada prvi put poljubio
Pomislilo sam da će pomisliti da se ljubi sa ledom*

*Sa diskretnom tetovažom iznad grudi
Pred mojim očima zatreperila je njena ljepota
Od koje je moje srce počelo da ludi
Pomislilo sam da mi ništa više ne treba od života*

*A kad je kazala da bi željela dijete
Bez obzira da li će se udati
Moji prazni džepovi počeli su da mi prijete
Prazna ruka mrtvoj druga natjerala je da se i ne-
shvatljivo shvati*

*I sve je potom ispalo drukčije
Nego što je moglo i što je trebalo
Moje srce da laže ne umije i ne smije
I sve je neobjašnjeno otišlo u propalo*

*Mislio sam kad prohuji vrijeme
Izbrisaće slike iz sjećanja
Ali sada kao da zove me
Jedna divna duša koja dijete sanja*

*Kada sam želio nijesam smio
Kada sam htio nijesam mog'o
Eto šta sam sve bolan davno preživio
I ne sudite meni i ovoj pjesmi prestrogo*

ČUDO PRIRODE ŠTO HODI

*Žena je vrhunac zemaljske ljepote
Čudo prirode što hodi
I što može da rodi
Može i u sreće da pogodi
Pa haj - kući je vodi*

*Može da općini
I zanese ljepotom
Da zaludii dušu čistotom
Nježnošću i dobrotom
Da život učini vrhunskim životom*

*Al' ako nije
Naklonjena duši
Može da uništi da sruši
Da guši
Da i za nos vuče i za uši*

*Može da ubije
Kao da žena nije
Može da se krije
Poput zmije
Sve može i sve umije*

*Kad voli
Žena može da radi i da uči
Da neizdrživo izdrži da se muči
A kad joj se život smučī*

*Ne daj Bože da te svojom gorčinom dokuči
To je čudo prirode
I Božanske ljepote
Što može novu ljepotu da rodi
Hvala ti hvala živote
Što se i menii to čudo dogodi*

*Al' znaj da to čudo Božanske ljepote
Što po zemlji hodi
Život može nekada i u đavola da izrodi
Ako voliš i đavolu se prilagodi
Ali đavola kući nipošto ne vodi*

NA KRAJU LJUBAVI

Da ti ne pričam

Znaš kako je kada duša zaboli

Kad si sam

I kada se uzaludno voli

Zamisli koliko je samo

Velikih ljubavi propalo

Još kad bi znali ono što ne znamo

Cijelo more suza bilo bi za bol malo

Jer ljubav je kao biljka nježna

Ako se malko odalji od duše

Gorka je sudbina njena neizbježna

Pitanje je trena kad će da je sruše

Ako te duša zaboli

Zbog ljubavi nedorečene

Znaj sreća ponekad i najiskrenije ne voli

Lijepo mogu biti i tužne uspomene

ZLOSLUTNO

*Osjećam nešto zloslutno
Čini mi se da je najbolje da zaćutim
Bojim se da mutno
Još više ne zamutim*

*Mi iz života nijesmo ništa naučili
O prokleta uzaludna školo
Na istim mjestima opet bi griješili
I život i ljubav vrzino su kolo*

SAMOĆE

*Sa godinama čovjek sve usamljeniji biva
Sve dok ne pođe u vječne samoće
A moja duša i sad sreću sniva
Sanja i kad ne zna šta hoće*

*Proljeće je a meni sve hladnije
Iako se divim kada sve rascvjeta
Gladna duša ne umije da sakrije
Da sanja kao da je duša djeteta*

*I nenadno me miris cvjetnih parfema
Podsjeti na davno izgubljeno
Moja duša sanja ono čega nema
I priziva i ono što nije njeno*

MIRIS LJUBAVI PRAVE

*To čudo prirode kad u dušu uđe
Ne može da se skrije
Jer ljubav je prava
Ili ljubav nije*

*Kad ljubav prava
U dušu uđe
Zagospodari čitavim umom i tijelom
Vidljiva je i za oči tuđe*

*Kad se rascvjeta kao matursko veče
U Beranama na ljubav sve miriše
Nebo i zemlja i zelena trava
To jednom bude i nikad više*

*Kad se u moju dušu uselila
Ljubav snena
O hvala ti Bože vikao sam
Hvala ti Bože što postoji čovjek i žena*

*I hvala ti što sam je sreo
Poslije svih promašaja i rana
I što mi je i sad u godinama ovim
Ljubav najdražesnija hrana*

*Sjećam se zamirisali su jorgovani mojih najboljih
želja*

Mirisaće i kad me ne bude bilo više

I moja će pjesma draga

Na ljubav prvavu da miriše

KLUPKO ŽIVOTA

*Kao da sam nekim čudom skliznuo u vječnost
Živim kao da sam na početku života
Ili kao da sam vječnosti gost
Dok se klupko života do kraja ne odmota*

*A kad jednoga dana odem nemoj da patiš draga
I nemoj da pate naša predobra djeca
Jer vi ste bili moja najveća snaga
Koja me je držala ko sveca*

*Ne, ne razmišljam o svome kraju
Koji može kad god hoće doći
Dok živim živim kao da živim u sjaju
Kao da ljudske nijesu ograničene moći*

*I trajanje i vrijeme
Fasciniran Božanskim sjajem
Samo svjetlost može da ubije me
I ljubav koju poistovjećujem sa krajem*

*Ne ne ne razmišljam o svom kraju
U životu svako svoju stazu ima*

*Ja živim dok živim u zemaljskom Raju
Raj je draga sloboda i radost u tvojim očima*

*Raj zemaljski je svjetlost
I ljubav gdje je ima
U tom Raju ja se osjećam kao gost
Sjaja Raja naći ćeš i u mojim očima
A kad jednoga dana odem u nepovrat
Nemoj niko da pati
Ni ti draga, ni djeca, ni sestra ni brat
Jednostavnije je biti mrtav nego živ smrt dočekat'*

RUGLO ISTORIJE

*Proljeće je i sve cvjeta
I miris ljubavi se širi
Al' pola svijeta
Prijete da progutaju vampiri*

*I miris smrti se širi
Rakete lete na žive mete
Iz očiju zlo vampiru viri
O ne daj se o ne daj se svijete*

*Na meti su i djeca
I budućnost cijela
Ko ne čuje kako duša jeca
U paklenoj vatri duša mu gorjela*

*Ko ne voli
I volio nije
On ne zna kako boli
I kad tad će biti ruglo istorije*

*Proljeće je i sve cvjeta
A mojoj duši sve hladnije
Ako ljubav nije carica svijeta
I dušu svijeta Pakao nek' grijе*

A BILO JE LIJEPO ŽIVJETI

*Što duže živim
Ljudski život mi izgleda sve kraći
I sve mu se više divim
Kao da ću sreću tek sada pronaći*

*Pronaći vječnu sreću
U preostalom dijelu života
I ne sumnjam da ne mogu i neću
Sreća je i tren ako je ljepota*

*A lijepo je bilo živjeti
I sad nek traje dokle traje
Ko visoko leti
Ljepotu jasnije prepoznaje*

*Bolje i jasnije prepoznaje
Sve dražesne dobrote života
I zna jasno šta je
Klupko kad se do kraja odmota*

*Jezivo je al' nije strašno mrtav biti
Strašnije je smrt groznu dočekati*

*Kada bi se taj bol mogao preskočiti
I smrt bi mogla nekako da se shvati*

*Al' nek bude kad bude kako bude
Moj kraj nije i kraj svijeta
Iako nije lako ostavljati ljude
I prihvatit da se samo jednom cvjeta*

U GODINAMA POZNYM

*Ljudski život je cio
U godinama poznyim
Manje više
Suočen sa groznyim*

*I sve više liči
Na čekaonicu smrti
Dan za danom
U prazno se vrti*

*Al' svi vole
Da traje što duže
Ljudi žive
I kad ne cvjetaju ruže*

*A kad ih starost
I bolesti unize i smore
Jeknu samo bolno
I ništa više ne progovore
Ljudi u poznyim
Godinama liče
Ko tačka tački
Na kraju svake priče*

U POZNU JESEN

POZNA JESEN ISTINE

*O prokletstvo poznog sazanja
Istine pa makar kakva bila
Ništa tako ne ubija dušu koja sanja
Ko kad sazna da je promašila*

*A ništa da promijeni ne može
Već da se u svojim promašenim snovima guši
Ne možeš izaći iz svoje kože
Dok se kula zamišljene sreće ruši*

*Put do istine je bespuće
Samo silni kroz Trijumfalnu kapiju prolaze
Duša koja sanja uvenuće
Ako ne uspije nadvisit poraze*

MIRIS SELA

*Ima jedna kuća stara
Stara kuća na kraj' sela
Ko kad bašta probehara
Puna djece kao pčela*

*O kako je rajno bilo
U toj kući punoj sreće
Djetinjstvo nam pozlatilo
Blistali smo ko proljeće*

*I kako je rajno bilo
Kad smo bili svi u kući
Sve je bilo bajno milo
Igrali smo i radili pjevajući*

*Sada kuća prazna čami
Djeca u svijet odletjela
Al' me nešto i sad mami*

*Da osjetim miris sela
Miris oca miris majke
Kojih ondje nema više
Čarobne sam željan bajke
Da mi sreća i ljepota ko nekada zamiriše*

*Kad sam kuću napustio
Staru kuću na kraj sela
Kad god sam se njoj vratio
Osmijehom me i toplinom uvijek srela*

*Prošao sam pola svijeta
Nagledo se svih ljepota
Al' ko pčela bez cvijeta
Bez svog kraja - bez života*

SKRIVENI KOD ZAVIČAJA

*Gdje god sam po svijetu bio
Prepoznao sam svoje zavičajce
Il' oni mene
Ima nešto što jednom bude
A ne vene*

*To je nešto
Po čemu se prepoznajemo
Ko da smo svi rod rođeni
Skriveni kod zavičaja
Kojim smo zauvijek označeni*

*Uvijek samo svoji a pomalo izgubljeni i tuđi
Zatvoreni u sebe
Uvijek sa nekim teretom na leđima
Dobrodušni i k svijetu otvoreni
Znamo da nas ima svuda a ne znamo gdje nas sve
ima*

*Oprezno koračamo svijetom
Kao da smo sami
I da nas neka skrivena sila vreba*

*Da neko zlo na naša leđa namami
Poštujemo svakog i kad treba i kad ne treba*

*I kad ništa nemamo
Spremni smo pružiti ruku
Ako naša ruka nekome nešto znači
Navikli smo i na dobro i na muku
Kad ništa nema čovjek je najjači*

*Daleko od zavičaja
Poprilično izgubljeni
Po svijetu tumaramo
I gdje god se sretnemo
mi se po nečemu prepoznamo a po čemu ne znamo*

*I na dobro i zlo
Naviknuti
Ništa nas iznenaditi ne može
Naš čovjek malo govori a jasno čuti
Kada se gorčina i nostalgija sa bolom pomnože*

ISTORIJA LUDILA

*Šta se to ljudi s ljudima dešava
Svijetom se ko kuga širi ludilo
A sve će jednom prekriti trava zaborava
I sve će biti ko da nije bilo*

*Smijaće nam se budući vjekovi
Istorija je ljudsko ludilo i posrtanje
Kada su bili najveći dometi čovjekovi
Gasili su svjetlost koju daje znanje*

*A bilo je lijepo živjeti
U izobilju ljepote dobrote i ljubavi
Bilo bi uvijek da ima pameti
Da se samo ljepota i dobrota slavi*

*Ovako život će nam odletjeti
U istoriju besmisla i ludila
Blago onom ko će preživjeti
Kome nijesu polomljena krila*

*A ja sam prošao dosta
Nagledao se i lijepog i ružnog
Al' rajske ljepote dosta osta
U sjenci života tužnog*

NEMOĆ

*Zašto tražiti visokoumne riječi
Koje možda mogu i vječnost dodirnuti
Kad prolaznost ljudsku niko ne može da spriječi
Onda čovječe jadni - ćuti*

GRUBA PJESMA

*Sad pišem
Samo pjesme grube
Kad naiđe ružno
Da pokažu zube*

*I pjesmu ovu
Nek niko voljeti neće
Ko ne voli lijepo
Zavoljeće smeće*

*I ja sve grublji
Polako postajem
Pa i grube pjesme
Poistovjećujem sa sjajem*

*A i java ova nova
Jednolična siva
Čini mi se
Sve ružnija biva*

*A ja još sanjam lijepo
Da pokaže lice*

*Pa i pjesme moje grube nek se gube
Nek odlete ko ptice selice*

*U krajeve
Neke sasvim druge
Pak nek tamo ružnom
Čak i budu sluge*

NE PLAŠIM SE BOŽJIH ANATEMA

Čitavog života sam pisao
I ne mogah napisati pjesmu koja život znači
I ne pronadoh misao
Da jednog jedinog čovjeka smisljeno protumači

Čovjek jedan jedini
Nikada do kraja objašnjen nije
I meni se poslije svega čini
Da se u čovjeku svo neznanje krije

Vjerujem u Boga
Al' to je samo vjera
Eto živi prođe a ne saznadoh suštinu vidljivoga
Kako da odredim nevidljivom mjeru

Bože u šta nam život prođe
Trenuci lijepog a sve ostalo patnje i muke
A vrijeme nas kao rđa glođe
Da bi nas smrt lakše uzela u ruke

I šta poslije

Gdje si bio i šta si radio - ništa

Neka me Bog ubije

Ako sam izvan ljubavi i bola zapamtio išta

Išta vrijedno i veliko

Za šta je trebalo živjeti

I neka mi više niko

Životom na onom svijetu ne prijeti

Ako života na onom svijetu ima

A ja mislim da nema

I tamo bih mogao pogledat u oči svima

Kad znam šta su sve ljudi radili - ne plašim se ni

Božjih anatema

VJEČNE SAMOĆE

*Nek' vjeruje svako u šta hoće
Nek' vjeruje ili ne vjeruje
Svako bere samo svoje voće
Nemoj samo da sve živo truje*

*Meni lično baš ništa ne smeta
Nek' vjeruje svako u šta hoće
Kada ode sa ovog svijeta
Otići će u vječne samoće*

*Vjerujući prihvataju mirno
Sve vjetrove s bilo koje strane
I nikoga neće optužiti bezobzirno
Njima je isto kad mrkne i kad svane*

*Oni sve prihvataju
Kao presudu Vrhovnoga
I mirno idu ka svome kraju
Na kraju će svako vidjeti Boga svoga*

POVRATAK POEZIJE

*Vratiće se u svjet poezija
Al' samo ona prava
U kojoj svaka riječ ko dijamant sija
I kojoj bar djelić duše spava*

*Vratiće se poezija čista
Puna ljubavi
Iz koje čojstvo i um pravi blista
A ružno u živom blatu davi*

*Poezija puna duše vratiće se duši
Da umorne mirne i uspavane probudi
Da sve što je ljubav nježno pomiluši
A što je zlo i trulo odalji od ljudi*

*Da svako njene meleme i blagodeti osjeti
Da bude srećan ko kad ga draga prvi put poljubi
Da put zvijezda poleti
I da laži kaže da se sa ovog svijeta gubi*

*Poezija ne smije da ćuti
Ne smije ni ravnodšna biti
Sve što na ružno sluti
Rafalima moćnih riječi treba uništiti*

*Samo poezija prava
Zaslužuje da živi i nek živi
Zbog prave poezije nek ode i glava
Kukavici niko nikad se ne divi*

NAJBOLJA POEZIJA

Nemoj da pišeš poeziju

Već ako moraš

Ako moraš

Piši samo kad moraš

Jer dok mi čemer iz svojih duša

I dragulje nada

Izlivamo po blijedim papirima

I žal za prohujalim

Ljubavima izgubljenim

I promašenim

Žal za onim što je bilo

I što nije bilo

A trebalo je da bude

I moglo je da bude

Život pored nas prolazi

I ide u predjele nepovrata

Pa ćemo poslije

Da žalimo

Što nijesmo živjeli

Dok smo bili živi

I žalićemo

*Što još nijesmo živi
Kao što smo nekada bili
Da nadoknadimo
Ono što je prohujalo
A što jednom u nepovrat pođe
Nikad niko nije dočeka
Da ponovo dođe*

*Nemoj da pišeš
Već ako moraš
A ako moraš
Piši samo kad moraš
I pogledaj često ispred sebe
Koliko ti je još ostalo koraka
Na ovom svijetu
I moli se Bogu
Da zakoračiš u svaki novi dan*

*Život je dragi moj
Najbolja poezija
Život je san
Nikad do kraja opjevan*

GORKO VOĆE SAMOĆE

Šta je ovo ljudi

Šta se to dešava

Ništa nema da dušu uzbudi

Čak ni nade nema da nas zavarava

Da se ko zračak sunca probije

Kroz oblake pa se izgubi

I ne stigne da nas ugrije

Ali nas ipak pomiluje i poljubi

Čovjek je i inače

Na ovom svijetu najviše sam

Zato mi ti kratki susreti sa nježnoću znače

Da provjerim ima li još nešto da uzmem ili dam

Ili je sve samo

Gorko voće samoće

Dok kroz život ka svom kraju tumaramo

Čovjek živi onako kako mora a ne kako hoće

PJESMA O RUŽNOM

*Ne volim da pišem o ratu poslije rata
Nek' rade to istoričari
Nema svadbe bez staroga svata
Istoričari znaju što ne treba kazati u stvari*

*Ja pišem kad pišem o onome što je sada
Da moja najpogrdnija riječ išamara
Od tuđeg znoja utovljenog svinjolikog predvodnika
stada
Koji poslije svega cijeli Bakan smara*

*Koji bi volio da mene nema
Da ne postoji sve što njegovog stada dio nije
Niko ne zna šta ta svinjolika glava još sprema
Zna se samo da će ostati na kraju još jedno govno isto-
rije*

*A i ta istorija
Puna je ubica pljačkaša i probisvijeta
A ona od onih što se brane treba da sija
Sve druge ratove treba izbrisati iz nje i svijeta*

Istorija bi trebalo da bude

*Ono što je prije i poslije ratova
Prezreti ratove koji uništavaju ljude
Pa nek ova pjesma pjesma o ružnom bude*

*Pjesma o svinjolikom ružnom
Što sve radi da nam život ogadi
I Bogu i narodu dužnom
Oprosti mu Bože on ne zna šta radi*

ČUDOVIŠTE

*Ima li ljudi većeg čudovišta
Od čovjeka kome nije sveto ništa*

*Ima neko što nikog ne voli
Da li duša može to čudo da boli*

*I šta sve može iz njega da se izrodi
Čovjeka bez duše zlo za ruke vodi*

*Ko nikog ne voli zlo će ga zavoljeti
Gdje ljubav ne živi ne treba živjeti*

“RAT I MIR”

*U miru brate nemoj imat mira
Svim bićem se brani od svega što mir remeti
Ne daj da fašizam eksplodira
Đavo fašizma i najumnije ispameti*

*Kad je mir o nemoj mirovati
Uživaj u sreći al' budan budi
Sreća je nesreća kad se na vrijeme ne shvati
Poštuj ljude al' čuvaj se ljudi*

*Za mir i sveopštu sreću se bori
Na svakom mjestu uvijek - svuda
Ako moraš da goriš izgori
Vremena idu luda*

*Ako se i pored svega zarati
Svim silama se brani od opakih ćudi
Imaš jedan život i nemoj ga džabe prodati
Ne daj se junački sine s ljudima čovjek budi*

*Rat je zvijer najkrvoločnija
Koja ubija ljude
I sinja kukavica koja rep podvija
Kad bude što nije trebalo da bude*

*I u mišju rupu se zavuće
Dok pravda krive traži
Dok istina bolna jauće
Zatrpana groznim smećem laži*

MOLITVA ZA UKRAJINU

Ne volim ratove

Volim one koji se brane

I neka me niko ne pozove

Da se sa nekim gledam niz nišane

Ima li išta na svijetu groznije

Od ubijanja života i tanke ljudske sreće

Čovjek je stvorenje najumnije

Iz neuma um i zlo pokreće

Neum gradove i sela ruši

Ubija život djecu ljude žene

A svi smo braća po duši

Gdje će im duše kad ubijaju i zaljubljene

Proljeće je da sve živo cvjeta

Miris ljubavi da se svijetom širi

S kraja na kraj svijeta

A ne da nas pohode vampiri

Zato se za Ukrajinu

Molim i danas

Kao za svoju otadžbinu

I proklinjem ono zlo naglas

*Juče su tako rušili našu domovinu
I rasparčali je na komade
Sijali smrt ubijali život i istinu
Zlikovci se i nesrećom slade*

*Ukrajina je napadnuta
Za Ukrajinu se molim
I proklinjem zlo po hiljadu puta
Zlo se vidi i očima golim*

PROMJENE

*Došlo je tako doba
Kad nam ni Tito valjao nije
Naš najveći vođa svih vremena
Bože koliko se zla u ljudima krije*

*I došlo je doba
Da se novo proba
I probali smo
Sve grob do groba*

*I od velike države
Napravili sto država
A ni jedna
Nije ona prava*

*Sad je došlo doba
Da Tita prizivamo
Sa onoga svijeta
Da imamo ono što nemamo*

*I da se prisjećamo
Kako je nekada bilo lijepo živjeti
Dok je još bilo ljudi
I pameti i pameti*

VELIKI A MALI

*OD kad je otišao
Onaj koga smo voljeli
Ili smo ga se plašili
Svega smo se nagledali
Kroz sve smo prošli
I na sve smo se
Silom na sramotu navikavali*

*Ponosno smo svijetom hodili
Sad hodimo kao da smo sramota
Kao da se od svijeta krijemo
Il' kao da hoditi ne umijemo
Od jedne velike
Zajedničke kuće
Napravili smo sedam malih
Nevaljalih nevaljalih
I ni u jednoj se ne živi
Ko što se nekad živjelo
Ljudi su za sve krivi*

*Nagledali smo se pljačke
Nagledali se ratova i krvi
Siromaštva i gladi*

*Nagledali se kako iz naših kuća
U svijet bježe zdravi i mladi
I nagledali kako ne treba da se radi
I ćutali kao zaliveni
I otvoreno propadali*

*Najgore su prošli pošteni
Koji dušu nijesu prodavali
Oni su bili veliki
I postali mali i postali mali*

VJERNICI

*Ne mogu ti prijatelju
Ništa pouzdano odgovoriti
Na pitanje
Ima li Boga ili ne*

*Nas su davno u školi učili
Da boga nema
I da ne treba vjerovati
Ali nam niko nije davao
Pouzdan dokaze
Za ono što su nas učili
O vjeri i Bogu*

*Ja sam kao dijete prihvatao
Ono što su nas učili
Jer smo mislili da oni što nas uče
Ne mogu da griješe
Da su nepogrješivi
i da samo učenici mogu da griješe
No sveopšta kosmička harmonija
I savršenstvo ljudskog bića
i njegovog uma me*

*Navode na pomisao
Da su bliži istini
Oni koji vjeruju
Nego oni koji ne vjeruju
Iako pouzdanih dokaza
I jedni i drugi nemaju*

*Istina je dakle
Boga ima ako vjeruješ
ako si istinski vjernik
A nema ako ne vjeruješ
Zato ako vjeruješ
Prvo pročitaj Bibliju
Kuran časni
I Talmud
Pa onda vjeruj
U ono što vjeruješ
Jer sve te knjige te neće
Na zlo navoditi
Već na dobro
Zato više verujem
U prave vjernike
Nego u nevernike*

MLADOST NA ULICI

*Sa svoje terase sa sjetom
Mojom stalnom pratiljom
Gledam ovu današnju mladost
Kako šeta ulicom
Kojom smo i mi šetali
Kada smo bili mladi
I sve mislim
Da su ovi sadašnji mladi
Mnogo usklađeniji
Sa svojim godinama
Nego što smo mi bili*

*I pomislim
Da je naša mladost
Bila ozbiljnija i nekako zrelija
Od ove današnje
Koja je bolje usklađena
sa svojim godinama*

*Al' šta to sadašnje mlade baš briga
Šta mi nekadašnji mladi
O njima mislimo
I zbilja šta da ih briga*

*Kad im nijesmo ostavili ništa
da bi od nečega bezbrižno
Gradili svoju budućnost
Nego su prinuđeni
Da iz ništa*

*Grade nešto
Što je bolje od ništa*

*A mi bi još htjeli
Da im solimo pamet
Da im popujemo
Ko da smo mi nešto pametniji
Iako mislim
Da u mnogim stvarima pretjeruju
da nemaju ozbiljnijih kriterijuma
Koji bi imali
Univerzalnu vrijednost i značaj*

*A što i ja da mislim
jer da sam znao
Na pravi način da mislim
Ne bih i sada
U godinama poznim
Razmišljao o sadašnjoj mladosti*

*Kako se ponaša
Šta radi i šta ne radi
Kad sam i ja
Čitavog života radio
I ne znam šta sam radio
I kako sam radio*

*Znam samo
da ništa nijesam zaradio
I nemam pravo
Da bilo kome na svijetu
A pogotovo ovoj predivnoj mladosti
Kažem šta treba
I kako treba da radi
Sa svojim godinama
Sa svojom mladošću
Čini mi se
Na svijetu najljepšom*

DOBRIČINE

*Da su dobri za druge
Kao što su dobri za sebe
Bili bi čudo prirode
Ali nijesu
I mi se sada čudom čudimo
Kakvu smo to vrstu ljudsku
Odnjegovali
Kakve dobričine
Dobro ih naše ubilo
No neće
Dobro neće na smeće*

TI DOBAR BUDI

*Ti dobar budi
I svojom nepokolebljivom dobrotom
Svjedoči da si dobar čovjek
I dobar Bošnjаниn*

*Ti dobar budi
Čak i kad ti se tvoje dobro
Dobrom ne vraća
Ko zna zašta je to dobro
Reče mi bogoliki glas
Koji dođe ne znam otkuda
Ne znam od koga
I ne znam zašto
I za koje dobro
Ljudi su velike neznalice
I kad misle da mnogo znaju
Znaj da ništa ne znaju
U odnosu na ono
Što bi trebalo da znaju
I što bi bilo dobro da znaju
Budi dobar do zadnjeg svog trena*

Budi dobar

Iako ti se tvoje dobro dobrom ne vraća

Ne možeš biti loš

Za to što ti se tvoje dobro

Nije dobrom vratilo

Onda nikako ne bi mogao biti dobar

Ti budi dobar čovjek

Svjedoči svojom dobrotom

Da si čovjek i da si Bošnjak

Ne možeš biti dobar čovjek

ni dobar Bošnjak

Ako nijesi dobar

Budi dobar

I kad ti se lošim vraća

Samo Bog zna

Zašto je to dobro

Ljudi ne znaju

Da znaju

Svi bi bili dobri

A ne ovako

I ovakvi i onakvi

I dobri i loši

I nikakvi

*Budi dobar
I ako te duša
Od tvoje dobrote zaboli
Strpi se neka boli
Proći će
Ko što sve na ovom dunjaluku prolazi
I dobro i zlo
Pa zar nije bolje
Kititi se dobrotom
Sa kojom se jedino
Možeš makar približiti
Suštini Božanske ljepote
I dobrote
Dobro te ne ubilo*

*Tvoje je da budeš dobar
Dobrotu treba sijati na sve strane
kao što se žito sije
I znaj da nešto dobro
Mora roditi*

*Dobrotom se jedino
Možeš približiti
Idealu Božanske dobrote i ljepote
Pa zar nije bolje dobro od zla*

*Bori se protiv zla
Ali ne zlom
Nego dobrotom
I nemoj se predavati
Bog ne voli malodušne
Na njegovom putu dobrote
A dobro je uvijek na meti
kao Bosna
Ali je uvijek neuništivo
Sve dok je dobro
kao Bosna*

*Ti dobar budi
I postojano dobrotom svjeoči
Da si čovjek i Bošnjak
Dobrota čovjek i Bošnjak
Se ne odvajaju
Ako se jedno odvoji
Ni jedno ne postoji
Budi dobar
Bog zna zašto je to dobro*

BOLJI LJUDI

*Budimo bar malo
Bolji ljudi
Za ovo života što nam je ostalo
Ako si čovjek - čovjek budi*

*Budimo bar malo bolji
Da čovjek čovjeku čovjek bude
I u volji i nevolji
Da se može oslonit na ljude*

*Hajde budimo bolji ljudi
Iako to nije baš tako lako
Jer čovjeku često dođe da poludi
Kad ga sretne zlo i naopako*

*Kad se dobro dobrim ne vraća
Kad pamet ne pomaže
Kad se ne zna ko pije a ko plaća
Kad zakoni ljudskosti ne važe*

*Budimo bar malo
Bolji ljudi
I kad sve liči na propalo
Osmijehom me draga probudi*

SRCE MUDROSTI

*Ako nemaš šta da kažeš ćuti
I ništa ne govori
Od neuke riječi se može i poginuti
Pusti dušu neka sama gori
Ako ne moraš ne pokazuj prazninu
Iz praznine se ništa vrijedno ne može roditi
Za jednu mudru riječ hiljade riječi nek poginu
Koje se srcu mudrosti ne mogu približiti*

*Nek srce pati
Nek duša gori
Nikad niko neće zaplakati
Ako tvoj bol ne zna da mudro progovori*

NEDOREČENA

*Najduže bole ljubavi nedorečene
Kad ljubav ko divlja vatra plane
A potom nenadno na zli put skrene
I nekrunisana i neobjašnjena ostane*

*A ti poslije godinama i decenijama
Sebe optužuješ i patiš
Zlatnu si ribicu imao u rukama
A nijesi znao da njenu slobodu shvatiš*

*Tako i život cio
Nedorečen i nezaokružen iscuri
Ko da nikada i nikog nijesi volio
I dan nedorečen ka svom kraju žuri*

*Najduže bole ljubavi nedorečene
Kad ljubav ko divlja vatra plane
A potom nenadno na zli put skrene
I nekrunisana i neobjašnjena ostane*

BOJA TOPLINE

*Hajde da budemo malo bolji ljudi
Iako to nije tako lako
Mene je i jedan osmijeh znao da uzbudi
Ako me je nenadno dotak 'o*

*Treba ovom svijetu još nježnosti i topline
Da nas još po nešto obraduje
Ko sunce kada sa istoka sine
Nek duša koja sanja srodnu dušu čuje*

*Ne osvrći se na zlobna stvorenja prokleta
Osmijehom se javi
Zablistaj bajnim bojama cvijeta
Bojama topline i ljubavi*

*Mudar budi
Gdje god možeš dobrotom se pokaži
Jer na svijetu ovom još postoje ljudi
Koji javno odvajaju istinu od laži*

*Budimo bar malo
Bolji ljudi
Lako će biti za sve ostalo
Ako si čovjek - čovjek budi*

*Osmijehom me draga moja probudi
Obraduj me nježnošću i dobrotom
I odalji što više od zlih čudi
Jer ja istinitu ljubav jednačim s životom*

SLIKE I PRILIKE

FABRIKA U OPANCIMA

*E kakva je to fabrika bila
Hiljade radničkih ruku samo u jednoj smjeni
Čitav bi grad sada sama prehranila
Kad bi sama mogla samo reći - kreni*

*Bila je to fabrika sreće
I škola radničkog samoupravljanja
To više niko doživjeti neće
Niti će znati ni da sanja*

*Bila je to fabrika znanja
Iz drveta izlivala stotine tona papira
Proizvođače stvarala od težaka sa seoskih imanja
Kako je bilo lijepo kad njena sirena zasvira*

*I zagrme autobusi sa sela i iz grada
Sve se u fabričke hale sliva
Čitava radnička brigada
Dok grad još sniva*

*Inženjer Gira Boričić hita
I Sloba Komatina provjerava mašine*

*I Senad Mušović da se sve ispita
I majstor Jozo Skupnjak o proizvodnji brine*

*Fabrika u opancima
Od težaka u opancima proizvođače pravila
Pravu malu gospodu s obje strane Lima
A onda se katklizma zbila*

*I sve brzo minu
Jer nijesmo znali šta smo imali
Sve potonu u pomrčinu
Iz mraka su isplivali mali*

*I sad kad je nema više
Znali bi joj cijenu
Grad bez fabrike nije umio da diše
E da nam je sada bar jednu njenu smjenu*

*Iz opanaka uskakali
U radnička odjela
I bili veliki iako smo bili mali
Dok mutna voda sve nije odnijela*

OBNOVA

*Dode tako često
Tom jadnom čovjeku
Da prokune vrijeme i mjesto
I pljune u lice čitavom vijeku*

*Da sve zauvijek otjera u dodavola
Kao da niko i ništa ne vrijedi
Da poželi još patnji i bola
Da sve čojско ubrzano izbljedi*

*Pun gorčine ja bih sada
Gotovo čitavu političku Crnu Goru
I podosta zalučdelog stada
Oburdao i potopio u moru*

*I sebe bih sa njima
Gurnuo u Crno More
Kad nijesam znao da se lažem sa ljudima
Niti sam znao da odbranim čojsku Crnu Goru*

*Ostavio bih samo ljude čiste
Koji ljudski rade i žele da rade
Koji preziru šoviniste i fašiste
Dako i nas nekad iz mora povade*

GNIJEZDO

*Oko porodičnog gnijezda
Sve se vije
Sve što jeste i sve što nije
Sve od njega počinje
I u njemu se završava
Istorija je laž
Ako porodično gnijezdo
Njen tvrdi temelj nije*

GALIMATIJAS

*Nemoj da se čudiš
Što nikog ne poznaješ
I što tebe niko ne prepoznaje
Kad prošetaš ulicom
Kojom si šetao decenijama
A otkud da poznaješ
I otkud da tebe neko poznaje
Jado moj
Kad se sve tako ubrzano
i bezobzirno mijenja
Jedni odlaze
Drugi dolaze
Jedni se sele
Drugi umiru
Treći iako su živi
Žive kao da su mrtvi
Prave se mrtvim
I gledaju na nas
Kako se čudimo
Što nikog ne znamo
I što niko nas ne zna
I bolje je da nas ne zna
I bolje je i nama
Što nikog ne znamo*

*Jer da znamo
Ono što ne znamo
O onima što bi trebalo da znamo
Ne bi nikad poželjeli
Da ih znamo
Bolje je da ne znamo
I da nas niko ne zna
I da šetamo ulicom
Sami i izgubljeni
Nego da budemo sa nekim
Koga mislimo da znamo
A ne znamo
Sami smo rođeni
Sami živimo
I sami ćemo i umrijeti*

*Sami smo bili poodavno
Samo što toga
Nijesmo bili svjesni
Nijesmo znali
Da ne znamo
A i otkud ćemo znati
Kad su nas samo učili da ne znamo
I da pogrešno znamo
Pa sad i ono što znamo
Sumnjamo da znamo*

*Jedni kažu tako
Drugi kažu ovako
I haj snadi se
Kukavče moj
Kad iz sirotinje i poštenja
Upadneš u ovaj galimatijas
Svega i svačega
I ljudskog i neljudskog
Da prosto čovjek čovjeku
Ne može povjerovati
Vjeruješ li*

DJEČJA SUZA

U prepunoj brodici izbjeglica

U Sredozemnom moru

Kanula je jedna dječja suza

Brodica se zanjihala

Pod teretom suze

I potonula u moru

Iz mora suza

Podigao se ogromni

Crni oblak

Iz koga samo ako kane

Ona dječja suza

Mogla bi

Da čitav svijet potopi

Eto

Koliko je teška suza djeteta

A svijet se na nju

Nije ni osvrnuo

Eto šta je svijet

I šta može biti njegova sudbina

ČUVANJE PAMETI

*Kad pomislim
Šta nam je sve prošlo preko glave
Šta smo sve doživjeli i preživjeli
I šta nijesmo doživjeli
Mislim da je dobro
Što smo pamet sačuvali
Ako smo je sačuvali
Ako nam se samo ne čini
Da smo je sačuvali
Da smo ostali
Pri zdravoj pameti
A veliko je pitanje
Jesmo li pri zdravoj pameti
To prosto nije zdravo*

*Evo za ovo moje vijeka
Živio sam u malom gradu
U njegovoj glavnoj ulici
Koja je mijenjala kape
Kako je koja vojska dolazila
Prvo se zvala Glavna čaršija
Turci je gradili*

*I Turci joj dali ime
Potom se zvala Ulica kralja Aleksandra
Pa Maršala Tita
I sad se zove Ulica Mojsija Zečevića*

*Tako je bilo i sa zemljom
U kojoj se moj mali grad nalazio
I glavna ulica u njemu
Prvo je bila Jugoslavija
Potom Italija
Pa Savezna Republika Jugoslavija
Pa Državna zajednica Srbije i Crne Gore
I sad se zove Crna Gora
Sa opasnim prijetnjama
Da se i to ime promijeni*

*I ime moga grada se mijenjalo
Ko košulje što se mijenjaju
Prvo se zvalo Berane
Pa Ivangrad
Pa sad opet Berane*

*Pa haj budi pametan
Majčin sine
Može li iko tu biti pametan*

*Pa sve da se ništa drugo
Nije mijenjalo
Mnogo je i premnogo brate
Zaa jedan bijedni ljudki život*

*A nijesu to promjene
Ni ova pjesma nije
Pjesma o promjenama
To je samo slika ljudi
Sa kojima živiš
I s kojim si živio čovječe*

MIRIS USPOMENA

*Niko nije ono što je bio
Vrijeme je uvijek od čovjeka jače
Cijelog života ja sam ljubio
A srce mi i sad za poljupcem plače*

*Blago onom ko je voljen bio
Ko je voljen i ko sada voli
Ko je ljubav pravu promašio
On zna kako i koliko boli*

*Blago onom ko i sada ljubi
Cijelim bićem makar jednog trena
Jer ko ljubi i kada izgubi
Ostaje mu makar uspomena*

*Ja sam prošo i dobro i ružno
Bio voljen i izigran bio
Pregazio beskraj polje tužno
Nikad nijesaam mog'o ono što sam htio*

SLIKA

*Nije sve tako kao što izgleda
Nekom je i ružno lijepo lijepa i bijeda*

*U suštini to je slika ljudi
Koliko očiju toliko i čudi*

*U suštini to je suština života
Teško onom koga nadživi sramota*

RUŽNA VREMENA

*U vremenu ružnom
Nije bilo lako
Čovjek biti
Nije mogo svako*

*Neljudi je bilo
Više nego ljudi
Teško pravdi
Kad joj krivi sudi*

GORČINE

*Sve što ljubav u životu nije
Gorčinom se na kraju zalije*

*Jer ljudska su stvorenja prokleta
Malo mi je sva ljepota svijeta*

*Zadovoljit nikad dušu neće
Sto godina malo mu je sreće*

*Najviše se pati zbog zabluda
Sto puta sam drhtao ko luda*

*Zbog jednoga melem zagrljaja
Poljupcem se duša s dušom spaja*

PROVINCIIJSKO ODIJELO

*Dođe i napuni mi oči ljepotom
I dušu i tijelo cijelo
I kao da se izivljava sa životom
Pogledom sprži provincijsko odijelo*

*Dođe ko san sinu i ode
Planuše ognjevi čežnje sa svih strana
Ko najčistiji izvor biser vode
Žednoj duši ljepota je božanstvena hrana*

KOG DUŠA NE BOLI

*Kog duša ne boli taj volio nije
Lijepo je lijepo onoliko koliko je malo
Lijepo je sve što dušu umiljato grije
Izgubljeno nije i propalo*

*Lijepo je i kad duša boli
Zbog onog što je bilo i što bilo nije
Blago onom ko i propalo voli
Ljubav je osjećanje najsvetije*

*Kad duša boli zbog ljubavi
I zvijezde suze liju
I cijela vasiona poplavi
Kad duša boli vidi se i iz očiju*

PJESMA KOJA ŠETA

*Danima ne mogu a želim
Da napišem pjesmu o cvijetu
Metafore da teku ko Lim
I da se razlivaju blistave po svijetu*

*Da riječima nacrtam ljepotu
Zanosne mirise dragulje i boje
Srce puno nada u praznom životu
I godine što mi ružno stoje*

*Da riječi kao cvijet budu
Vijenac čiste ljepote svijeta
O nemoći našao sam se u čudu
Moj cvijet je pjesma koja šeta*

*Danima uporno tražim riječi
Da opišem to čudo što šeta
Bolnu dušu ljepotom da liječii
Stihovima boje vatrometa*

*Žena što kraj mene sjedi
Podsjeti me na bijedu iz života*

*I za tren sva ljubav prema cvijetu izblijedi
I ja se nemoćan zgučim ko sramota*

*Danima potom cvijet gledam blijedo
Iako gladan svježih mirisa ljubavi
I cvijet mene gleda sijedo
Od tih slika pjesma se ne pravi*

*Kolko voli čovjek tooliko vrijedi
Al' na padinama života
I najveća ljubav izblijedi
Ili se jadna zgrči ko sramota*

KAD ZASVIRA NJENA LIRA

*Mene rima ne zanima
Al' ne smeta kad je ima
Neka čuju milioni
Kada njeno zvono zvoni*

*Neka srce eksplodira
Kad zasvira njena lira
Neka cvjeta neka cvjeta
Neka svijetom cvjetna šeta*

LJEPOTA PJESME

*Hoću pjesma da bude lijepa
Ko uspomena iz mladosti kao cvijet
Da srce zaljubljeno iscijepa
Da se u nju zaljubi čitav svijet*

*Da ti u dušu uđe
U krv u vene
Da svoje srce grije kao i tuđe
Sve jepote svijeta da budu i njene*

LJEPOTA

*Ja život ne mjerim godinama
Već samo životom
Sto godina ako živiš sama
Tren je bolji kad živiš s ljepotom*

BALKAN

*Na Balkanu dobro teško živi
Ljepota se sve teže snalazi
Pravih nema i mrtvi su krivi
Ne ljubi se ono što se gazi*

*Ne ljubi se ono što se pljuje
I kad ljube samo sebe vole
I dijete se otrovom mržnje truje
Svaštočine a Bogu se mole*

*Mjesto da se ko ljudi sretamo
I u svome i tuđem dvorištu
Da radimo najbolje što znamo
Ovdje traže sreću na ratnom poprištu*

*I svi gubimo
I glave i obraz i ime i ljepotu
I sve što volimo i ljubimo
Sve što liči pristojnom životu*

*A Balkan je čudo od ljepote
Ovdje živi sve što duša sniva
Sve što može uljepšat živote
Al lijepo se svjesno od lijepog skriva*

NAJDRAŽESNIJA IGRA

*Ljubav je najdražesnija igra na svijetu
Koja u srećnim okolnostima može i da potraje
Ljubav je ko ptica u letu
Zvezdice beskraj - vidljive samo kad sjaje*

BJEŽANIJA

Kako je lijepo vidjeti

Kad silni počnu da bježe

To treba vidjeti i doživjeti

Kada se zgrče ko ništavila i od straha naježe

SRCE I DUŠA

*Ma kakvo srce kakva duša
Ni na šta više ne treba računati
Hože li sreću dodirnuti onaj ko pokuša
Sve što srcem uzme srcem da naplati*

DJEVOJKE U BERANAMA

Djevojke u Beranama - boginje ljepote prosute po ulicama

U ljetnjim predvečerjima

Ko cvijeće sreće da se kreće

Pa cio grad treperi i miriše ko proljeće

Dođite u Berane da liječite rane

Dođite dođite da uljepšate dane

Da vam se oči i duša napune mladosti i ljepote

Okupane vodom Lima i draguljima dobrote

Ko najljepša bašta kad s proljeća rascvjeta

Djevojke u Beranama -sva ljepota svijeta

Sva ljepota

Svijeta i života

TREN

*Sjećaš li se kad je bilo
Dok je srce krvarilo
Krvarilo i gorjelo
A pjevalo tvoje tijelo*

*Ko u one snene dane
I sada me bole rane
Što sve lijepo kratko traje
Samo tuga bolna duga - besmrtna je*

DUŠA ŠTO NE SLUŠA

*Što je nekad duši milo bilo
Kad izgubi duša voli jače
Srce moje sto put je ljubilo
Al' i sad mi duša za poljupcem plače*

*Kao da sam sve lijepo promašio
Sve ljepote koje život znače
Al' ja bih opet volio što sam volio
Samo još jače samo još jače*

*Jer ljudska je duša
Vječno lijepog gladna
Čak i razum nekad ne poslušna
Al' sa lijepim uvijek je skladna*

POČETAK KRAJA

PLAVSKI MITINGAŠI

*I sad me zapljusnu nelagodnost mučnina i sjeta
Kada se sjetim mitingaša u Plavu
kada su se sudarala dva svijeta
A kad se nije znalo ko je u pravu*

*Godine bijahu devedesete
Kada je sve mirisalo na krv i rat
Kad su se od grada do grada valjale zavojevačke
čete
Prijeteći da nikad neće stat'*

*Spremne su bile sve da sruše
Sve što je imalo ljudsko lice do tada
Podivljaše mase ko da ostaše bez uma srca i duše
Prepuni se zašas glavni trg grada*

*Odjednom kao niotkuda
Banuše Plavljeni i Gusinjani
Oh groznog vremena luda
Oni su prvi smjelo voždu rekli stani*

*S Titovom slikom velikom ko vrata
Išli su pravo na mitingaše*

*Pomislio sam Bože evo rata
Dva svijeta se zbog vlasti poubijaše*

*Mitingaši čitav trg preplavili
Ostavke opština traže
Od silne sile preko noć osilili
Novi zakoni traže da važe
Mahaju zastavama viču
S voždovim slikama prkose
U kakva su se kola uhvatili bili tad ne bješe za priču
O Bože sa čim se oni ponose*

*Iz mase što se mitingašima približava
Neko viče Tito mora proći
Ako se sudare šta će biti zna se
A sve smo bliže noći*

*Počese da lete i kamenice
Između dvije mase kordoni policije
Stigoše helikopterom iz Podgorice
Da ulje na vatru neko ne dolije*

*Nekako se u sumrtak razidoše bez krvi
Jedni na jednu drugi na drugu stranu
Bi to javni otpor naroda voždu prvi
I nek zapisano ostane ovo o onom danu*

KAD SU PADALE KRUŠKE

*Era socijalizma bila je na izdisaju
A mi smo vjerovali da nikad proći neće
Kao da smo živjeli u Raju
U kojem se bere samo cvijeće sreće*

*Onda se sve za tren promijeni
Berlinski zid pade
Zaćutaše mudri i pošteni
Ko zrele kruške popadaše vlade*

*Prekonoć posmjernjivaše stare
Radnička klasa poče da se kruni
Propadoše i naše stare pare
Sve propada a niko ne smije da se buni*

*A kad nove zakone nametnuše
Radnici Gornjeg Ibra ustaše
Oni su industriju i šumarstvo branili iz duše
Ali ih niko ljudski i ne saslušашe*

*I u Podgoricu su išli da protestuju
I bili posljednji koji su tamo nosili i Titove slike*

*Al' njihov glas nijesu htjeli ni da čuju
Ućutkaše tako i radnike*

*Pozatvaraše se potom preduzeća
Ko da nam ništa baš valjalo nije
Gornjeg Ibra više se niko i ne sjeća
Onih radnika pošetelih i one industrije
Džaba bile i Titove slike
Džaba išli i do Podgorice
Sve se baci na zlo i vojnike
Zaigraše kolo gladne izjelice*

NIKOGOVIĆI

*Mislio sam da su ljudi
Sastavljeni od čvrstog materijala
Ljudskotine
Dobrote i poštenja
Koje se lako ne mijenja
A ono splačine od ljudi
Bože u kakvoj smo
Bili u groznoj zabludi*

*Odalji nas Bože
Od ovih ljudina i dobričina
Ovakvih kućića i odžakovića
A svaštoćina
Od ovih nikogovića
Što se lažno predstavljaju*

*Oni bi majku svoju
Prodali za sitne pare
A ne nas
Obične - male
Njihov je dinar velik ko tepsija
Bježi što dalje*

*Od ovih ništarija
Oni znaju samo da uzimaju
Da daju - ne znaju*

*Od njih možeš očekivati
Samo ono što ne očekuješ
Što ne bi volio da dočekaš
Jado moj s kim si živio
I skim si bio prinuđen da živiš
S kim si mislio da zlo i dobro dijeliš
Dobro te ne ubilo*

*Mislio si da su dobričine
E dobro te njihovo ne našlo
Kad si sve tako prihvatao
Zdravo za gotovo
Dobro je i što si živ
Pa ti kao da nijesi
Živio sa ljudima.*

NITI ŽIVOTA

*Pojmiti ne možeš koliko je tanka granica
Između života i smrti
Tek toliko koliko iz gnijezda u nebo odleti ptica
Oko svake glave smrt se ko bumbar vrti*

*Kad pomislim koliko sam samo žena i ljudi
S kojima sam imao planove neke gubio
Ja se svakoga dana koji me probudi
Čudim Bože kako i mene nijesi ubio*

IGRA ŽIVOTA I SMRTI

*Čitav se svijet vrti
Između života i smrti*

*I jedan obični vjetrić može da nas zbriše
Bili i živjeli i nema nas više*

*Pa zato ne cvili jadni ljudski stvore
Jer i od goreg može bit i još gore*

*Ratovi oluje zemljotresi
Vidi bre samo šta može da te zadesi*

*Pomisliš li ikada da možeš i ti
S one stran života za čas možda biti*

*Nešto smo prirodi il' Bogu zgriješili
Ko zna šta smo il' njesmo radili*

*I sada zbog svega ispaštamo
A zbog čega i zašto ne znamo*

*Il' znamo a pravimo se da ne znamo
Ko da smo na sebe mi mislili samo*

*I kad nam se nešto teško ili loše desi
Zlo ne pita ko si i ne pita gdje si*

*Naći će te i u mišjoj rupi
Samo kad se dovoljno nakupi*

*Zla i grozne surovosti
Na ovome svijetu mi smo samo gosti*

*Živimo i radimo samo
A kol'ko ćemo nikada ne znamo*

*Izgleda kao da sve to negdje piše
I samo te jednom bez milosti zbriše*

*Pitaće se poslije neki novi ljudi
Da li smo živjeli u vječnoj zabludi*

*Ili smo se previše silili
A doći će vrijeme koje neće znati ni da li smo bili*

*tanka je linija između života i smrti
Smrt se oko života i život oko smrti vrti*

*Živimo i radimo kao da ćemo hiljadu godina živjeti
Čovjeku je malo i tovar pameti*

*Na ovom svijetu život kratko traje
I proleti brže no što shvatiš šta je*

*Dokle shvatiš šustinu života
Njegovo se klupko do kraja odmota*

SUNCE ISTINE

*Ljudi ubijaju ljude
I misle da će pobijediti
O kako su grozne te zablude
I svijet ovaj pakao će im biti*

*Znam da će se te dobričine
Pitati kad - tad šta su sve radile
Kad sunce istine sine
I kad ih konačno odalji od sile*

*O onom svijetu govoriti neću
Jer o njemu i ne znam baš ništa
Znam da će im duša završiti u smeću
O kako su to ružna boravišta*

FESTIVAL RODOLJUBIVE POEZIJE

*Lijepo se sjećam kao da se događa baš sada
Na Jasikovcu kod spomenika Borcima za slobodu
Što kao metak ispaljen u nebo stražari iznad grada
I čuva limsku vodu*

*Borci i đaci i političari - stari i mladi
Pored kamenih čitanki narodne mase
Putokaz da se svijetla budućnost gradi
Partizanske pjesme i zastave da svečanost ukrase*

*Vrijeme je socijalizma bilo
I bio Jugoslovenski festival rodoljubive poezije
Pola se Crne Gore oko spomenika slilo
I sunce prosulo zrake kao da se od sreće smije*

*Pjesnici koji su ušli u istoriju
Iz čitanki i školske lektire
Govore svoju rodoljubivu poeziju
I sad mi oni stihovi iz sjećanja vire*

*I ja sam čitao svoju poeziju u zanosu
Toliko publike moja pjesma do tada vidjela nije*

*Kad završih aplauz se po Jasikovcu prosu
Učinilo mi se da se i budućnost od radosti smije*

*Moja je pjesma govorila o ljubavi bratstvu i slobodi
A ni slutila nije šta će
Ne mnogo godina poslije da se dogodi
I da i moja poezija zakukaće*

*Na okruglom stolu
“Jugoslovensko rodoljublje danas”
Već se moglo naslutiti ružno na pomolu
Poneki usamljeni opominjući glas*

*Počeše mitinzi i “događanje naroda”
Sve vrijedno se ko kula od karata ruši
I sloboda se prosu ko voda
I sve što je bilo naklonjeno duši*

*Zaluđeše tako lako
Seljake građane i radničku klasu
Ko da je žurio baš svako
Da se što prije približi užasu*

*Sve poče da se ruši
Popadaše rukovodstva stara*

*Pade i Jugoslavija koja još živi u mojoj duši
Počeše ratovi pljačka i opšta pohara*

*I sad se čudim eto
Kako i onaj Spomenik borcima za slobodu
Kao i skoro sve sveto
Ne ode niz limsku vodu*

*I pitam se gdje nestaše rodoljupci oni
One dobričine što su blistale u sjaju
Ne mogu da povjerujem da su svi bili kameleoni
I kad ne žive u Raju rodoljubi pravi treba da blistaju*

DJEČJE OČI KOJE STRIJELJAJU

*Više od tri decenije su poršle
A kao da je juče bilo
To grozomorno veče u Rožajama
Me je do nogu porazilo
I ljudski ubilo
I ljudski ubilo - neljudsko ludilo*

*Kada sam sa svojom televizijskom ekipom
Ušao u prizemne prstorrije Hotela "Rožaje" u Ro-
žajama
Prepune izbjeglica iz Bosne
Bila je noć
Bila je tama
Srce mi se za tren steglo do krika do pucanja
Osjetio sam nenasan bol i mučninu
Baš kao da sam jedan od tih preplašenih
i premorenih mučenika
Koji su ležali na dušecima crvenog krsta
Prostrtim po betonu
I pokriveni jeftinim ćebadima
I teškim tovarima straha i neizvjesnosti*

Izbjeglice su se sa pojavom naše kamere

Počeli pokrivati po glavama
Kao da se plaše da će ih neko prepoznati
Kao da je to njihova sramota
A ne sramota svijeta
Koji nije ni prstom mrdnuo

Da pokuša da spriječi
Njihove progonitelje divlje i krvoločne

U tom teškom trenu
Sa kojim sam se prvi put u životu suočio
Prostrijelio me je
Prestravljen pogled jednog djeteta
Iz kog je provalila
Sva drama ovih jadnih ljudi
Kao da sam nenadno svojim tijelom dodirnuo užas
Oblio me cijelog hladan znoj
I jedva sam uspio naći snage
Da saslušam dva sagovornika
Da bar nešto kažu
O svojoj zlehudoj sudbini
O užasu iz kojeg su izbjegli
O paklu kroz koji su prošli
Oni koji su do Rožaja uspjeli doći
I o onima koji nigdje nijesu mogli doći
Koje je ubila mržnja njihovih dželata

*Na ulicama, u kućama u dvorištima
 Na kućnim pragovima
 Svuda gdje ih je stizala*

*Prekinuo sam snimanje
 I brzo istraćao vani
 Da mi ne primijete suzu
 Od koje sam u tom trenutku
 Bio manji i nemoćniji
 Da ih još više ne preplašim preplašene
 I rastužim i onako tužne do bola
 Da ih ne raspametim
 Ko što je onaj Mladićev oficir
 Granatama „raspamećivao“
 Kasnije opkoljene Sarajlije*

*Nijesam imao snage
 Ništa da kažem
 Ni glupo ni pametno
 Pamet je davno Balkan napustila
 Nijesam imao snage
 Ni da pljunem na ta nakazna
 Ljudska bića
 Koja su sve ovo napravila
 Ni da pljunem na čitav ljudski rod*

*I na sebe sama
Kada sam ovo doživio
Da bespomoćan gledam
U zemlji koju smo smatrali
Zemljom bratstva i jedinstva
Bože kako smo bili naivni
Mi koji smo u to vjerovali
O srama kakva ljudska drama.
Kada sam doživio
Da sve ovo
Ovako nemoćno gledam*

*Učinilo mi se
Da ove grozne slike
Ne mogu preživjeti
Da ću od bola umrijeti
Ako ne postanem kamen
Ako mi se srce
U ljuti kamen ne pretvori*

.....
*Ne znam da li sam se
Pretvorio u kamen
I da li sam preživio
Onu noć u Rožajama
Jedina potvrda da sam možda preživio*

*Su one oči prestravljenog djeteta
Što su me prostrijelile od straha
I onih izbjeglica iz Bosne
Koje me i sada progone
I opominju
Šta sve mogu biti ljudi
I šta sve ljudi
Mogu doživjeti
Od drugih ljudi
Koji se tako zovu
A ne zaslužuju da su ljudi
Kada su krvoločnije zvijeri
Od zvijeri najkrvoločnijih*

VJEČNI UKRAS SVIJETA

*Ljudski rod je nešto najsvetije
Na ovom svijetu na ovoj planeti
Ej koliko se u tom rodu krije
Znanja i ljepote i pameti*

*Al' kad vidim šta se sve dešava
Plašim se da može doći vrijeme
Da sve prekrije trava zaborava
Da od ljudskog ne ostane ni sjeme*

*Ljudski rod je vrhunac svake
Božanske umjetnosti
Al' postoje ljudi čudi naopake
O Bože zašto ih odmah Pakao ne uigosti*

*Što je dobro da bude neuništivol
Da vječno cvjeta
Što je vrijedno da bude vječno živo
I da bude vječni ukras svijeta.*

ZAŠTIĆENA ZONA – 8.372

*Da sam pisac malo bolji
I da sam mlađi bar dvije decenije
I u volji i nevolji
Ne bih pisao ono što nije*

*Pisao bih od danas pa sve do kraja života
Samo roman o Srebrenici
Najvećoj evropskoj
Mučenicima i stradalnicima
Poslije Drugog svjetskog rata
Progone me i sada oni zločinački rafali
Koji su nemilice ubijali djeda oca sina i brata
Progone me krici onih što su pali
U zaštićenoj zoni Ujedinjenih Nacija
U okamenjenom srcu Evrope i svijeta
Onog crnog ljeta onog crnog ljeta
Kad je krvožedna mašina zla krenula sa istoka i sa
Pala
I sve živo pred sobom
Žarila ,palila obeščastila i klala
Osim vojnika Holandskog bataljona
Kukavičluku i strahu sklona kukavičluku i strahu
sklona*

*Naslov romana bi bio ispisan crvenom bojom
Krvlju mojom*

- „8.372 – Zaštićena zona“

*Sa korica za uzbunu zvonila bi zvona
Koja svijet nije umio da čuje i da razumije
Zato mu se fašizam
I sad u lice smije*

*Pozitivnih likova bi bilo više nego i u jednom od do-
sad*

*Napisanih romana u povjesnici
Onoliko koliko je bilo
Nevinih žrtava u Srebrenici
Svaka bi žrtva bila roman sam za sebe
I gorka uspomena porodici
Rodbini , Bošnjacima i svim časnim ljudima svijeta
Svi oni su bili živi
I goloruki fašizmu - meta*

*Likove zlikovaca ne bih imenovao
Opisivao i prebrojavao
A mnogo ih je bilo- ludilo i ništavilo
Zar nije dovoljno znati da su zlikovci
Ima li šta grđe na ovoj planeti
Od onakvih nakaza
Od onih aveti
Bez srca i duše
I bez pameti*

*Samo bi ih smjestio
U dveti krug Danteovog pakla
Nek tamo ispaštaju kada ih zemaljska ruka pravde
Skoro nije ni dotakla*

*Zlikovci koji su ubijali sve ljudsko sve živo
Za Pakao bi bili najbolje gorivo
I daj Bože da im se to dogodi
Da nikad više jedan zlikovac
Drugog zlikovca ne rodi*

*A ta strašna srebrena Srebrenica
- Najveća bošnjačka rana
Balkana
I sramota cijeloga svijeta
Koji je dozvolio da
Crno cvijeće fašističkog zla bukne
I sad nesmetano cvjeta
I po svijetu i Balkanu šeta*

*A njih 8.372
Sada su samo brojevi
Imena onih kojih nema više
Koje je fašizam uspio da iz živih
Bez milosti izizbriše*

*Sada su samo nišani tužni
Upereni u nebesa
Nikom krivi i nikom dužni
Puni gorčine i bijesa
Što su prevareni
A niko ni da pocrveni
A niko ni da pocrveni*

Ispod su njihove lomne kosti

*Koje se još sabiraju i traže
Da bar istoriji više
Ne dozvole da laže*

*Na kraju će sabrane morne kosti
Istinom ko mačem
I u savjest svijeta bosti
„Ko ubije jednog čovjeka
Kao da je ubio čitav svijet“
O neka je proklet
O neka je proklet*

*U zaštićenoj zoni- najvećoj obmani
Izgladnjeli razoružani i izigrani
I prepušteni na milost i nemilost
Zvijerima - dželatima
Pa je li to moguće
O gdje to ima o gdje to ima
I hoće li istorija znati
Bar to da ljudski shvati da ljudski shvati*

*Neka su prokleti ljudi
I svijet čitavi
Ko zlo na vrijeme ne shvati i ne osudi
I presudu za vječnost ne objavi*

ROMAN RIJEKA

*Ah te godine pozne
Jednolične sive
Nemoćne godine grozne
Jedva žive*

*Sve vidiš i želiš
I sve osjećaš
Kao da se spremaš da se seliš
A ne znaš treba li još nešto da uzmeš ili daš*

*Koristan i razumljiv još samo sebi
I skoro nikom više
A dao sve bi'
Da bar ovo srce žalobno ne uzdiše*

*I da na svaki novi dan
Ne gleda tužno
Kao na neostvoreni san
O kako je uzaludno ružno*

*Da bar srce bolno ovo
Može da napiše
Bar čemerno slovo
Da objasni suštinu- Nikad više*

*Da opiše kako je biti
Tužan i nemoćan
Iz ovog bola mogla bi se izliti
Čitava rijeka- roman*

NADMOĆ VREMENA

*Ako ništa vrijedno
Nijesi stvorio
Pitaće se vrijeme
Jesi li živ bio*

*Prolaznosti zvono zvoni
Zaboravu svi smo skloni*

*Kada jednom pođeš
U vječne nigdine
Toga trenu tvoje
I ime pogine*

*Ljudska su sjećanja
Kratka i varljiva
Zaborave brzo
I čovjeka živa*

*Stvori nešto vrijedno
Mudro snažan budi
Ko nadvisi vrijeme
Pamtiće ga ljudi*

*Nešto vrijedno
Vrijedno nešto stvori
Što n i ružno vrijeme
Neće da izgori
Prolaznosti zvono zvoni
Zaboravu svi smo skloni*

VOTUM SEPARATUM

Emocionalnom dogradnjom i pesničkom veštinom, pjesnik Adrović od nepodnošljive stvarnosti stvara dolazeću nadu i topline koje mogu ugrijati čovječanstvo.

Pjesnički rukopis Braha Adrovića jeste i najplemenitija angažovana poezija. Bez sirovog bunta, sa nijansiranim slikama, negova poezija djeluje kao pjesnički organizovana borba protivu nepravde. To je pobuna protiv čovjekove otuđenosti, intelektualne zaboravnosti, nedodirljivosti.

Adrović od jednostavne scene iz života iz života napravi slike kao sabirno mjesto osjećajnosti i topline, ali i zbir grčeva koji daju snagu. Ovo je poezija koja je očišćena od jezičkog viška i zakamuvliranih izraza. Rukopis Adrovićeve poezije započinje „Zavrzlamom“, ali i vjerom u poeziju, nasušnom potrebom da se prvada ne zaboravi.

Cilj Adrovićeve poezije je da nas trgne, da nas zapita, da probuđi uspavane duhove i pozove na aktivizam najprije u odnosu prema sebi samima. Najprije to!

Braho Adrović pokazuje da se poezija ne može pisati „bez povjerenja u njenu snagu i misiju“. Ona je snaga koja vraća povjerenje u čovjeka.

(Dr Miomir Milinković,- recenzija za „Vrzino kolo“)

XXX

Ovom knjigom stihova Braho Adrović donosi novinu u svom stvaralaštvu, te će se po njoj posebno pamtiti, a njoj će se čitaoci vraćati kao istinskom svjedočanstvu jednog vremena iz pera iskrenog pjesnikabliskog čitaocu.

Zaista iskreno, pošteno i valjano, duboko doživljeno i proživljeno piše pjesnik prirodno o stvarima o kojima nijesu svjesni ili neće da budu svjesni oni na koje se ova poezija odnosi. A trebalo bi, jer tematika Vrzinog kola je tema broj jedan današnjice, na koju se, nažalost, intelektualci i umjetnici nedovoljkno ili nikako ne osvrću, a itekako bi trebalo, jer „Stalno nas nešto lupka po glavi/ Nestašice krize siromaštvo i rat/ Po malo lijepogda se ružno zaboravi / Pa opet mržn je prevare i i inat/.

Vezanim i slobodnim stihom pjesnik je uspio podjednako da na umjetnički način oblikuje svaku pjesmu, počev od uvodne pjesme „Zavrzlama“ koja slika Vrzino kolo današnjice i pjesama svih pet poglavlja koja se lirski i jezički prožimaju. Uspostavljajući uzajamnu i korlerativnu vezu između bliske prošlosti i današnjice, Adrović lirski simbolički ukazuje na elemente duhovnih i etičkih posrnuća u zemlji i regionu.... Otuda da bi bio što ubjeljiviji, pjesnik daje prednost mislima nad osjećanjima, čime se njegovo iskreno biće priklanja refleksivnosti i filozofemama...

(Dr Blagoje Vujisić *¹ – Predgovor knjizi n“Vrzino kolo“)

XXX

Stilske konvencije koje su decenijama dominirale knjiženom scenom Crne Gore promijenio je novi pristup u opisu interakcija čovjeka i društva, čovjeka i Boga, čovjeka i prirode književnim stvaralaštvom Braha Adrovića koji stvara novi misaono-refleksivni ambijent kao živu u uzbudljivu komunikaciju čitaoca i univerzalnog.

Književnik običnim riječpima osvetljava najdublje mudrosti sakrivene ispod vjekovima nataloženih literarnih pokušaja da one budu razotkrivene. Kompozicija djela je sasvim spontana i nenamještena što pokazuje da se u crnogorskoj teoriji književnosti otvara novo poglavlje koje je za sada nemoguće definisati – uporediti sa bilo kojim zatvorenim poglavljem romantizma, nadrealizma, soc-realizma ili „uraganog misticizma“.

Sretamo se sa poezijom koja izlazi izvan okvira fizičkog svijeta a istovremeno snažnom i dubljom spoznajom slobodnog realizma kroz sveobuhvatno i sveprisutno usmjerenje vidljivim čini istinu zamagljenu predstavom i frazeologijom savremenog književnog „snobizma“ kojem na početku XXI vijeka robuje globlani teatar književnog nadrealizma.

Braho Adrović je razložio okove iluzionizma i izgradio je kreativni most koji maestralno povezuje riječ i misao, čitaoca i Univerzum, čime misaono-refleksivnim plesom stvaranja i spoznaje afirmiše rea

lizam i nenametljivo pomjera zavjese književnih obmana postavljenih između čitaoca i istine.

Nema „okvira“ i „sjenki“ u ovom poetskom pulsiranju, nema zavjesa između čitaoca i stvaraoaca, između individualnog i kolektivnog nesvjesnog, nema iluzionizma i metamorfoza jer kroz stvaralaštvo Braha Adrovića svjedoči živa riječ koja osvjetljava čistu izvornu misao i poetsku filozofiju čija je retorična melodičnost od postanka iznad filozofskog klasicizma.

(Žarko Dragičević – Osvrt na knjigu „Vrzino kolo“)

XXX

Kad se pročita knjiga Braha Adrovića “Vrzino kolo”, stekne se varljiv utisak, koji inače prati zanimljive podvige pjesničke riječi, da je to bilo relativno lahko spjevati. Učini se, naglašavam, da je sve što ova knjiga sadrži bilo već gotovo, sastavljeno, spjevano, da se nudilo, ali da se, eto, niko nije sjetio da to obznani kao poeziju.

Dakle, kao da je taj fascinantni jezički materijal čekao tolike godine upravo na Adrovića pa mu postao iznenađujuće poslušan, podatan. Tajna te “poslušnosti” i te “podatnosti” jeste, zapravo, čudesna tajna poezije uopće.

Odnos jezika i stvarnosti je složen, ali ono što je tu paradoksalno jeste da jezik postaje činjenica, da jezik postaje primarna stvarnost i da, uglavnom, nemamo posla s jezikom u svijetu, nego svijetom u jeziku. Ideja o mogućoj supstituciji na liniji narod – jezik, odnosno o jeziku kao idealnoj duhovnoj suštini

naroda koji tim jezikom govori jedan je od osnovnih postulata Adrovićeve filozofije i poetike.

U mreži kategorijalnih niti ove poezije teško je slijediti neku od njih a ne suočiti se s drugom: narodna mudrost prelazi u satiru, ova u humor, ovaj opet u elegiju, elegija u parodiju, uzvišeno i monumentalno smjenjuje se s grotesknim i bizarnim, tragično i komično “idu pod ruku”, naiva i mudrost se prepliću. Kad se nađe u svijetu Adrovićeve poezije, na prostoru otkočenih jezičkih sila i u obilju riječi, čitalac se ne može oteti utisku da prisustvuje velikom “buđenju” retorike kao svojevrsnom pjesničkom oratoriju ranjene duše.

(Almir Zalihić o knjizi poezije „Vrzino kolo“)

XXX

Braho Adrović, bihorski Ćamil Sijarić u stihu, pesnik koji svaki dan piše vesti i reportaže za novine, koji se ovih dana raduje što mu je štampana prva zbirka pjesama „Biti živ“ sjeća se nagrada: Prve na Festivalu mladih pjesnika u Titogradu, druge nagrade na Festivalu mladih pjesnika Crne Gore u Nikšiću i pjesme u zajedničkoj zbirci vojničkih pjesama „Žedna čaturica“ i pamti trenutak kada su jednoj učenici u ivangradskoj gimnaziji zasuzile oči dok je recitovao njegove stihove „Zima u srcu/ U Ivangradu zima/ Nigdje moje drage / S proljećem u očima“... (Vukota Ćorović: “Večernje novosti“-Beograd).

XXX

Svojom prvom knjigom poezije Braho Adrović se najvaljuje kao darovit pjesnik – liričar. Iz uže je grupe

pjesnika najmlađe crnogorske generacije koja se tek ogleda na stranicama listova i časopisa ili pak prvim pjesničkim zbirkama najavljuje svježinu pjesničkog izraza i nastoji da izmijeni o naj dio slike savremene crnogorske poezije.... Aklo treba tražiti pravo Adrovićevo poetsko biće i njegov put u nastavak pjesničke avanture onda treba ukazati na njegove i u ovoj knjizi zanimljive imaginativne djelatnosti pjesme koje pokreću vlastiti događaji i doživljaji, u slobodnom imenovanju osjećanja, u otkrivanju onih nijansiranih istina (kakve je na primjer, izrekao u stihovima „Na šta se oslonit u ovom bespuću/ Gdje je ta staza što vodi svanuću“ ili: „Kom je ljubav prava zvijezda vodilja / Da li će ikad dospjetio do cilja“) koje poeziji daju pravo značenje i funkciju. Taj uzlet i treba očekivati jer je riječ o darovitom pjesniku sa valjanim opservacijama i mjerom. (Branko Jokić: „Mostovi“- Pljevlja.

XXX

Braho Adrović zgušnjava značenje u stihu do nabijenosti izreke: „Sreća nesrećne nikada ne skući“. Iako kaže da samo govor srca može da razumije, u njegovim pjesmama, rekao bih, preteže misaonost. Zapravo, pjesnik se odazove nadahnuću krajnje osjećajno, čak sentimentalno. U strastvenoj je potrazi za apsolutom: hoće postojanost u ljubavi, hoće trajnost sreće, hoće potpun život...A onda dođe demon sumnje, demon saznanja o konačnosti i promenljivosti svega, i poljulja, potkopa romantičnu sliku. „Sreće je sve više“, kaže pjesnik, i odmah dodaje: „A nama se sve gore piše“. Nakon tvrdnje „Nijesmo htjeli ništa

da izgubimo“ slijedi zaključak „a sebe smo prvo izgubili“. Kliče ljubavi i kad je to „rana osvete i plamen što nas sagori i pepeo što ostane da umjesto nas govori“. A odsmah zatim: „zavidi svakome ko nikad nije ljubio i poziva „srce da se urazumi“. I tako, smjenjuju se tvrdnje i negacije, vjere i sumnje.... Akademik Radonja Vešović: Recenzija za knjigu poezije „Juče na ulici“.

XXX

Adrovićeva poezija obiluje univerzalnom metaforikom. Ustrijeljena Suada govori o zgaženim i prekinutim životima, o svim „pticama ubijenim u letu“. Ona je osuda svih zločina i poruka gdje „ubicama sama žrtva sudi“. Ona je unakažena geografija i samljevena istorija. U jezičkom smislu, pjesnik pravi veoma dobre eksperimente služeći se morfemskim varijacijama: „Bosi Bosnu pregažili pregaženi“. (Suljo Mustafić: Prikaz na knjigu poezije „Rat u kući, „Almanah“- Podgorica).

XXX

Braho Adrović je jedan od rijetkih pjesnika koji se usudio da piše o ratu dok on još uvijek traje, o ratu u kojem je ljudski život najjeftinija roba ni gdje ljudsko biće, bezočno i bezobzirno, udara na drugo biće. Pjesma „Seobe“ koja je istovremeno jedna od njegovih najpotresnijih pjesama, govori o svakodnevnim seobama „njihovih i naših“, o stradanjima i novim beskućnicima koji, u nekim vozovima i na nekim drumovima, obogaljeni, poniženi i prevareni ceznu za napuštenim zavičajem. Braho je pjesnik sudbine tog

običnog čovjeka, tumač njegovog stradanja, njegovog života i smrti“. (Novo Šćekić: Iz osvrt na knjigu poezije „Rat u kući“, Sloboda – Berane .

XXX

Među pjesnicima koji su događaje posljednje dekade stoljeća pretočili u lirski dnevnik, u hroniku duše, Braho Adrović je osobena pojava. Njegova knjiga pjesama „Rat u kući“, nedavno izašla iz štampe, peta je knjiga ovog autora koji je svoju pjesničku zrelost ovjerio još svojom prvom knjigom pjesma sa naslovom „Biti živ“. U svojoj posljednjoj knjizi Adrović je okupio pjesme nadvojene emocijom i ispunjene misaonošću što većini njegovih stihova daje prohodnost i upečatljivost koja im obezbjeđuje trajniji opstanak u našem sluhu i pamćenju... Tako je za pjesnika čovjekoljubca, Braha Adrovića, čija je kuća domovina, rat u toj kući najbezumniji i najstrašniji izum koji može da izmisli obezumljeno čovjekoliko biće... Otud su pjesnikov stravičan vrisak i krik bola poput neobuzdanog gejzira šiknuli visoko. (Rade Knežević: Osvrt na knjigu pjesama „Rat u kući“, „Bjelopoljske novine“).

XXX

Oko tri decenije poetska riječ beranskog književnika Braha Adrovića potresa čula ljubitelja poezije... Samim objavljivanjem prve zbirke „Biti Živ“, MRZ, proročanski je sugerisano da njegova poezija mora živjeti jer se radi o jedinstvenom lirskom pjesničkom imenu kakvog u Crnoj Gori, poslije Lesa Ivanovića i Vita Nikolića, skoro da nije bilo. Adrović se svojom

prvom zbirkom najavio kao darovit pjesnik – izraziti liričar, nježnih tonova, pjesnik ljubavi, patnje i čežnje za životom koji sve više izmiče. Iako je po vokaciji liričar, u njegovoj poeziji ima dosta uma, misaonih uzleta koji ponekad poprimaju osobenosti izreka i poslovice. Ipak, što ovu poeziju čini prepoznatljivom i osobenom je neponovljiva lirika i ljubav koja čini potku i osnovu skoro svake njegove pjesme, čak i kada se i ne govori o ljubavi kao osnovnoj temi... I u zbirci „Hiljadu dana ljubavi“ pjesnik je najavio zvjezdicu, nadolazak mraka koji je najbolje i najjasnije proročanski ocrtan u četvrtoj zbirci „Balkanske elegije“, Univerzitetska riječ (1990). U ovoj zbirci ima svega pomalo, i poezije i bola najviše. Ipak, kada je riječ o proročanskoj moći pjesnika da sksrenemo pažnju na samo dvije pjesme: „Strah“ i Crna Kutija“. U situaciji kada: „Kula snova se nemilosrdno ruši/ Il me varaju oči il vidim rat pravi/ Moja je odbrana oružje u duši/ Hiljadu dana ljubavi/, pjesnik otvoreno kaže:

*„Strah me ludački hvatam
Bojimm se prijatelja i braće
Iz prokletog balkanskog inata
I brat brata za ništa prodaće!“*

U pjesmi je, naime, ne samo naslućen, već i opisan rat koji će nastupiti na prostorima Balakana – pjesnikove domovine...Odmah poslije ovog proročanstva koje se, nažalost, i dogodilo javlja se „Crna kutija“ u kojoj je sve zapisano kao i poslije neke velike katastrofe – kataklizme:

*„Strašno se zlo dogodilo
Ne zna se zašto ne zna se čijer
Zna se samo da je strašno bilo
I da sunce tu više ne grije“.*

(Žarko Corović: „Mostovi“, Pljevlja.).

XXX

U sazvučju kliktavih misli („ Svako se na kraju zavičaju sreće vrati“ – pjesma Slavuji na korzou, „Junaci iz diskoteka bježe sa ratišta“ – pjesma Opomene, „Ljubav je jedina šansa da se svijet ujedini“-pjesma Rođena sestra slobode koja bi vjerujemo zadovoljila kriterijume antologičara Bogdana Popovića i preke sudove Jovana Skerlića, „Nek čitav svijet vidi kako Omer i Merima // Skupa slave nerođenog sina/ I kako su se i mrtvi zavoljeli“ – pjesma o slavljenu poraza Omerove svečanosti, refren pesme Odijelo za provinciju: Srce, ja protestvujem // Hajdemo srce u hajduke“ i niz drugih kliktaja a pogotovo pesme „Krila“:

*„Ko jednom istinski voli
Da li tu bolest ikad preboli*

*Sve je prošlost ili se prošlosti kreće
Život je i ono što nikad biti neće*

*Izgorjelo vrijeme u nama još traje
Dok je srce živo vatra besmrtna je*

*Da l' je ljubav bila i da l' će ikada biti
Ono što nijesam uspio promašiti*

Smrt i nije tako bitna

*Al' je moćna i nepobitna
U ludoj trci ka beskrajnoj sreći*

Najdalje stigne ko zna i pobjeći“) i mekih štimunga u drugoj po redu knjizi pesama pod dvosmislenim nazivom Juče na ulici („ Lijepo je lijepo samo kad ga nema“- Pjesma o lijepom, „ Počeli smo iz ništa// I nemamo šta da žalimo // Nijesmo otišli sa bojišta// Živimo ko da se šalimo“ – pesma Nevina ptica, „ I svakom se činilo da živi // A niko ništa // A niko ništa doživio nije“ – pesma Pismo i navedimo dvoštih iz znanih rima pesme Mreže : „ Samo vrijeme zlatnom svilom // Prolaznosti mreže plete“), bogato čulo, ono tajno čulo, kojim je obdaren svaki veliki i istinski pesnik, kakav je pesnik o kome se ovde sve doči, nastavlja se u odjecima, sećanjima i uticaju na druga, već poznata i neskrivena čula prepuna doživljaja i same scene.

(Dr Dragoljub Đokić – Iz osvrta na pet prvih knjiga i knjigu „Rat u kući“- Beograd).

XXX

Adrović je pesnik osobenog senzibiliteta, sa eliptičnim i jezgrovitim izrazom, koji ipak poseduje duboku slojevitost, pouku, slikovitost i melodičnost. Stihovi se nižu jedan za drugim, sasvim prirodno i spontano, a pesme se mogu čitati kao svojevrsna poema, odnosno kantilena koja ima mnogo toga zajedničkog skoro za sve pesme... Ovim izdanjem Braho Adrović je znalački skicirao, odnosno zaokružio svoju poetiku i etičko- estetički pogled na svet, učvršćujući

dominantne oznake svog lirskog pevanja i mišljenja. Drugim rečima, poetski govor je redukovan i sažet, ali bremenit idejama i mislima, slikama i porukama, koje su neka vrsta kreativne rekapitulacije i geneza razvojnog puta u širokom vremenskom razmaku..Nedoumice i retorička pitanja koja on često postavlja, svakako nisu bez odgovora, već se njihovo osnovno značenje nasslučuje u bogatoj metaforici i osobenom izrazu, koji Adrovića kao pesnika specifične vokacije i refleksije, dovoljno samosvojnog i intrigantnog za čitanje i adekvatno kritičko promišljanje...Ovom knjigom Adrović je napravio krupan iskorak na crnogorskoj literarnoj sceni, pokazujući samim tim autentičnost i vrednost modernog lirskog stvaralaštva.

(Akademik dr Milutin Đuričković – Iz recenzije za knjigu „Mapa bolnih mhjesta).

XXX

Novi rukopis Braha Adrovića potvrđuje ostvarenog pjesnika, čija pjesnička zrelost daje dobre poetske plodove. Ti dobri pjesnički plodovi su umotani u metafore, alegoprije, personifikacije, i tvore pjesničke slike koje oživljavaju jedno vrijeme, jedan prostor i baca dodatno svijetlo na ovozemaljski život. Težak, turoban, surov! Stihovi Braha Adrovića pokazuju pjesnika koji ne „robuje“ strogim teoretsko – književnim pravilima. Njemu je fonetika stiha važna. Tu on postiže visoke pjesničke rezultate. Pravi pjesničke slike koje su uvijek upečatljive i pjesnički izazovne. Ali, Adrovićeva je poezija je tu da nas podsjeti: „Lijepo je sve što duša sanja“. A dobre poezije, kakva je i

Adrtovićeva, nema bez snova, sanjarenja..

(Prof. Dr Draško Došljak: Iz recenzije za knjigu Mapa bolnih mjesta).

XXX

Braho Adrović je kao pjesnik, došao do zadivljujućih spoznaja, kojima je potoojmo dao i odgovarajući pesnički oblik, sadržinu, dao im je ličnu produhovljenost, koja u vršnim primercima dostiže i pravu poetsku ekstazu. Adrovićeva poezija je melanholično setna. Kao da je sve natopljeno tugom i setom. I ova zbirka pesama ponire u problem naše svakodnevnice i otkriva rentgenski prozirno alijenaciju, uličarstvo, kovače apokalipse, neduljudnosti, lajanja na senku, ojađeno stanje, polomljeni red reči, razlaze, apokalipse skepse („Mangupi“, „Tako i ovako“, „Mijenjanje svijeta“). Prepna je zbirka gorkih tonova ovoga veka, neshvatljive nepravde, nevolja, pogleda iz praznine neba, pogrešnih anđela, elegija prijateljstva.

(Akademik prof. dr Branko Ristić: iz recenzije knjige pjesama „Čovjek i vrijeme“)

XXX

Opčinjen ljepotom prirode,boja,ljubavi kao čina vrhunca života,pjesnik Braho Adrović ostavio je iza sebe širok opus lirike značajne za široke mase publike, odnosno čitalaca,koja zna da spozna kvalitet ovog čarobnjaka poezije. Prenio je na papir ljubav koju je osjećao prema svom zavičaju, a ples njegovih riječi postaće remek djelo u kome će stoljećima uživati čitaoci. Dao je jednu neobičnu fizionomiju jednog

doba, jednog grada u kome je on ne samo istorijski fenomen već i političar ljubavi, dobrote, kulture, obrazovanja, prihvatanja različitosti, političar pravde u prvom smislu pravde ljubavi.

U najkraćem ovaj čarobni ples riječi pjesnika Braha Adrovića, vjerujem, vječno će živjeti. Smatram, naime, da djelo ovog pjesnika nije do kraja izučeno i da bi kad – tad trebalo otvoriti institut za izučavanje lirike Braha Adrovića.

(Dijana Premović, Osvrt na poeziju Braha Adrovića)

XXX

Mnoge životne teme – pravda i nepravda – sagledavaju se sa zrele pesničke daljine, odakle se, pokazuju stihovi, vidi dalje i promišlja dublje. Životna prolaznost zaokuplja pesnika Adrovića, ali će on u mnogim pesmama slaviti život i njegove sadržaje... Pesnički rukopis Braha Adrovića potvrđuje da se radi o pesniku kojii lepo vlada stihom, vešto oidabirajući teme, znalački odašiljući poruke. Upravo zbog takvih poruka postoji trajanje poezije. Ovo su stihovi kojima se pretresaju nepravde, ali se one ne afirmišu. Stihovima se upozorava i opominje i traži otrežnjenje – individualno i kolektivno. Bol ponekad prevlada, ali nikada ne slomi. Pesnik uvek nađe izlaz, nadu, onaj zrapčak svetlosti zbog postiojanja jednake šanse. Nada u ljubav je osnovna teza Braha Adrovića. Iz tog kruga je i pjesma „Proslava“, u kojoj Adrović poručuje: „Hvala ti, hvala, ljubavi / Što me da mrzim nisi naučila“. Kad Adrović peva : Vrijeme je samo pozlatilo/ Ono što je usrećilo ljude“, vjerujem da misli i

na poeziju. I ova zbirka će usrećiti sve one koji vole istinski dobru poeziju.

.(Prof. Dr Mirjana Stakić – iz recenzije za knjigu „Đavolje međe“.

XXX

U pjesmama koje ulaze u zbirku „Đavolje međe“ primjetna je konstantna komunikativnost, što se može čitati kao osnovna tendencija zbirke, pa se tako, kako smo već pomenuli od ljudske prirode kreće (već od naslova) i u nju se vraća, što je potencirano posljednjim stihom:

*„Himnu života da živi prepoznamo
Lijepo lijepom po lijepom liči,“*

Jakom personifikacijom koja da gotovo briše granicu između ljudskog, vještačkog i prirodnog, odnosno iskonskog primiče se prostom čitaocu, koji lagane lirske stihove može osjećati kao svoje. Upravo u toj prijemčivosti i čitljivosti, kao i odabiru arhetipskih, a uvijek aktualnih motiva koji se protežu od rodoljubivih, ljubavnih, te refleksivnih leži ljepota knjige „Đavolje međe“.

(Mr Ksenija Rakočević)

XXX

Knjiga „ Izabrane pjesme“ sadrži izbor iz prvih deset knjiga poezije Braha Adrovića i sazdana je od 320 pjesama grupisanih u sedam tematskih cjelina i ona zorno pokazuje da je Braho Adrović , izgrađenim stihom i bogatim stilskim izrazom, učvrstio svoje mjesto ostvarenog pjesnika u okviru tvoraca crno-

gorske moderne poezije – da se opravdano svrstava u red njenih istaknutih pjesnika.. Dosadašnje pjesništvo ovog autora je, može se reći, jedna gusta pletenica koju čine tri životna rukavca, tri vremenski različita prosodea, kojima se postiže zgusnuta slika o prošlosti, sadašnjosti , a pomalo se nazire i slika budućnosti...U Adrovićevom pjesništvu, izuzetnom po bogatstvu tema, istaknuto mjesto zauzima ljubav.Lirski diskurs njegovog poetskog pisma čini mnoštvo kristalnih pjesničkih slika o ljubavi. Inspirativno, nježno, vijonovski, pjesnik progovara o ženi i ljubavi...Kao ljubavni pjesnik se po mnogo čemu razlikuje od one vrste pjesnika koji pjevaju o ljubavi, jer se u inkantaciji svojih osjećanja pridržava pozicije pjevanja iz ljubavi, iz same dubine svog pjesničkog bića. Pojedine njegove naizgled ljubavne pjesme zapravo su prerusđeni stihovi o prolaznosti i konačnosti čovjekovog života... Drugaa velika tema ovog pjesnika je rat.Ciklus pjesama imenovan „Gledam li zbilju, ili je zbilja priviđenje“ započinje apokaliptičnom slikom nagovještaja zlog vremena na našem balkanskom atlasu: „Prvo su ptice selice / Da mijenjaju svoja gnijezda/ Crno lice ptice zloslutnice / Da zamrači sjaj očiju zvijezda / Onda su psi počeli da laju / I iz njihovog laveža kurjaci da iskaču / I razgone ptice po beskraju / Zlo najbrže trči prema plaču (Znaci nevremena). U pjesmi „Gomilanaje mraka“ pjesnik kaže : Mrak je nenadno počeo da se gomila / Iznad naših prestravljenih glava / Istina je polomila krila / Il nestala bez traga i java.... Ovaj pisac piše i kratke pjesničke forme. Ta ostvarenja krase jasnost, sažetost , preglednost ,istančan sen-

zibilitet, sklad sadržine i forme, nalaženja poetičkih poruka...Na momente skoro dokumentaristički, iskazane čistim , uvjerljivim pjesničkim slikama , on piše stihove rijetke iskrenosti posvećene zavičaju: „Sunce je danima peklo / A majka i sestre žnjele / Sječivo srpa neumorno sjeklo /Zrelo klasje kao žute strijele // Jedna za drugom padale su njive / A mi smo slagali rukoveti / Otac je vezao snopove žive / Da stog žita ka nebu poleti (Vršidba). Očigledno da je za njegovog čitavog života lelujala zavičajnost a to se zorno vidi u čitavom nizu pjesama u kojima on evocira svijet svog djetinjstva...

(Faruk Dizdarević: Iz Pogovora „Izabranih pjesama“)

XXX

Braho Adrović, iskusni publicista i pisac bez straha , otvorenih očiju , zapaža „glibave rabote“ u „manito doba“ piše i satiru koja satire. Piše humorističko – satirične pjesme na „ domaće teme „ o kojima mnogi od „ gologa straha „ ćute. Osvjetljava „ presude i odluke „ donešene u ime naroda, naroda koji se kao na izborima „pita“, a poslije ga niko ništa ne pita.Zato kao oganj opominju poruke „ Kojoj ovci tor da smeta“, ili : „Bilo koja dođe vlada/ Moj novčanik uvijek strada“... Divi se pisac demokratiji opomenom : „Da ne drhtiš kao prut / Jer tvoje je ime ćut!“ uz podsjećanje na vječnu krizu „ u kojoj smo rođeni, u kojoj živimo, u kojoj ćemo da umremo, zatim na „skoro „pokoju“ radničku klasu koja se i dalje „rasklasava“. Vješto Braho Adrović na stare stihove „kalemi“ novo vrijeme : „ Će god

nađeš zgodno mjesto/ Tu kuma posadi/ Kumašin je blagorodan/ Pa će da nagradi „ ili : svoju stranku zaokruži/ a ona će da oduži“. Stilom lakim , ali riječima oštrim koje bez milosti briju „korov i trulo rastinje“, pjesnik od studentskih i vojničkih dana a kasnije kao novinar i ugledni i pisac priznati bilježi i objavljuje u časopisima humorističko – satirične pjesme i priče , koje bez obzira na vrijeme ne gube svoju snagu. Naprotiv. Jer su pjesme Braha Adrovića „opomenici „ da krive Drine treba vječno ispravljati“.

(Dragan Mitov Đurović: Iz recenzije knjige humorističko- t poezij „Velika Šetalica“)

XXX

Iako je pjesnička avantura Braha Adrovića započeta davno, on posljednjih godina novim krnjigama kao da počinje svoj novu književnu mladost. Pokazujući životnu i stvaralačku zrelost, i neku vrstu pomirenosti sa samim sobom, Adrović nas posljednjih godina, da kažem, ciljno obasipa pregrštima stihova, a njegov nedavno objavljeni izbor pjesama omogućava nam njihovu novu percepciju i razumijevanje. Iz njegovih desetak pjesničkih knjiga provijava lirika izrazito ličnog karaktera kojom neprekidno vrhuni zavičaj kao motivska konstanta. Pjesnik koji kaže : “Priroda nas samo /Opominje budi/ I dobro i zlo/ Počinje od ljudi“... pokazuje kako promišlja život na jedan filozofski način oslonjen na drevne mislioce i mudrace. On vječite životne antipode posmatra u kontekstu refleksivnog i intimo obojen svijet u kome živimo. Otuda u pjesmi posvećenoj otmici u Štrpcima

kaže: „Gdje s crnim obrazom jezdi/Kud tunelima srama stremi/Teško zemlji gdje se zlo gnijezdi/Gdje zlo zbori a pošten zanižemi“. U pjesmi „Pouzdana snovi“ pjeva: „U vremenu što leti /Sve ljudsko kratko traje/ Zato su nam tako maleni dometi/A patnja naša beskrajna je“, u pjesmi „Naši ptići“ što asocira na Šantićevu „Ostajte ovdje“ i koja govori o odlasku mladih u svijet ređa stihove : „ A naše ptiće je otjerala / Gorka praznina u tami/ Crna ruka koja je poharala/ Sve čime bi sreću napravili sami“...u jednoj drugoj pjesmi kaže : „Nižu se prazni dani / Bez milosti, i tako redom. Inače je njegova poezija jasno obojena čestim nihilističkim nanosima ili nekom vrstom produženog pesimizma koji se ogleda i u satiričnim , šaljivim ili ironičnim stihovima pa u pjesmi posvećenoj ocu kaže: „Kada je bio meta bio je veliki/ Kada su se dijelila priznanja mali“, ili u pjesmi „Krizi“: „Mi smo vrhunski majstori krize/ Nama je kriza ideal“.

(Bogić Rakočević: Osvrt na „Izabrane pjesme“)

XXX

Kao i većina mladih ljudi Braho Adrović je počeo da piše ljubavne pjesme, ali je ta tema prisutna i u njegovom kasnijem stvaralaštvu, jer on ljubav posmatra kao nešto bez čega ne vrijeđi živjeti. Svjestan je da se od ljubavi ne živi, ali se živi za ljubav i sa ljubavlju. On ljubav poistovjećuje sa životom, ali se boji da će u budućnosti nedostajati ljubavi jer smo se potpuno otuđili jedni od drugih.U pjesmi „Zov nježnosti“ kaže: „ Pravih prijatelja nema /Samo se maske sretaju i ljube/I jedna drugoj otrov laži sprema/Ljuba-

vi, spasi me od jave grube“. Posebno mjesto u Adrovićevim pjesmama zauzima žena. On ženu doživljava kao ideal. Veliča njenu i duhovnu i fizičku ljepotu. Njegov lirski subjekat je ljubomoran na talase Lima dok posmatra prelijepu ženu koja se kupava. U pjesmi „kupačica u talasima“ ovako daje lik žene: „Ko da su je vajali/po najboljim zakonima duše/sve ljepotu s ljepotom spajali/da ideal ničim ne naruše“/ Slično poimanje ženske ljepote možemo pronaći kod Njegoša i Homera... Adrović se često vraća zavičaju, djetinjstvu, mladosti i kroz te pjesme kao da provijava melanholija, sjeta, tuga, čežnja, ali u njima ima i mnogo topline, ljepote i žara mladosti. Tamo su „oni topli dani ispod roditeljske ruke/koja je tako divno znala da nas ljubavlju hrani“/Ljubav je prisutna svuda, ali mladosti najbolje pristaje : „Ljubav je božanstveno lijepa ko mladost/Samo proljeću pristaje cvijeće“... U jednom broju pjesama Adrović govori o prolaznosti života, bilo direktno ili se to naslućuje između redova. Ljudski život je prolazan i svi smo svjesni toga, ali pjesnik traži besmrtnost u poeziji: „Besmrtno je što se pjesmom reklo/poezija živi, a pjesnici se gase“

(Veljko Đukanović: Osvrt na poeziju Braha Adrovića na književnoj večeri na Cetinju)

XXX

Mislim da se pjesništvo, ono iskonsko, sastoji u davanju i prenošenju emocija, kao što to Braha Adrović, vrlo uspješno i radi, i kad – kad , humorom prevazilazi razlike u nacionalnom i vjerskom identitetu. Neki un iverzalni ton izbija iz njega, i kao da je on i

vaš, i naš, i svačiji oduvijek bio. Njegove pjesme da imaju melodiju, pjevale bi se dugo, i pamtile, sigurna sam u to, kao hitovi. Ono što je kod njega osobeno i što ga čini drugačijim, je ta neposrednost, direktnost koja izbija pri prvom gestu, i nadasve istina, ona istina koja je bliža prihvatanju stvari kakve jesu, uz neodustajanje od svojih ideala: Budućnost je moja tajna ljubavnica“.

(Ivana Đukić: Povodom gostovanja Braha Adrovića na Cetinju)

XXX

Braho Adrović je poeta koji sveopštu patnju ponekad „zaogrće“ diskretnom dozom humora, kako bi drugima bilo lakše da „brode“ ovim provizorijumom od života. Pjesnici su navikli na bure! Zato Braho ne brine za sebe; on brine za nejake, svih generacija!

(Akademik Sreten Vujović: Povodom autorske večeri B. A. U Biblioteci „Njegoš“ na Cetinju)

XXX

Braho Adrović je u knjizi „Đavolje međe“ dostigao vrhunac svog poetskog nukleusa. Zbirka jtematski podijeljena na poglavlja „Dostojanstvo riječi“, „Balkanska posla“, #Kvarenje ljudi“, „Domaće vaspitanje“, „Starinarnica“ i Osobine straha i tišine“ u kojima se ističu sublimacija melanholije, prolaznosti, žala paradigme čovjekovog postojanja, izgubljenervjere u ljude, zabrinutosti za često „mračnu sadašnjicu“. Njegovo bogato pjesničko i životno iskustvo kao obelisk obasjava tamne i nemirne balkanske prostore

na kojima je sve moguće. Adrović se vješto odupire (auto) stereotipizaciji prezentujući nam specifičnu balkansku poetiku autodestrukcije (čovjeka) nesprenog da prihvati svoje slabosti. Pjesme su autorovi prostori umjetničke slobode i širi horizont očekivanja, opomene i podsjećanja na „đavolje međe“ koje nas neprekidno okružuju iz kojih kao da nikada ne samo da nijesmo otišli već i van „državnih granica“ robujemo njima. U ovoj poeziji se jasno preslikava društveni ambijent u različitim (teškim) periodima: vrijeme socijalizma i nevinosti, vrijeme rata i društvenog pomračenja te vrijeme tranzicije i gubitka vjere u mogućnost stvaranja boljeg društva, vrijeme migracija i urušavanja društveno moralnih principa i kodeksa. Poezija Adrovića se može se sagledati više sa filozofskog aspekta i pristupa kakav je imao jedan Eliot ili Hajdeger koji su tvrdili da poezija i filozofija se najbolje definišu sa aktuelnim trenutkom i vremenom... Adrović pjesnik izuzetno elegičan, mek, senzualan, melodičan,autentičan lirik koji ne samo ovim ciklusom već kompletnom zbirkom podsjeća na Aleksandra Lesa Ivanovića, svojim baladičnim i elegičnim tonom ispisuje svoj život na svim raskršćima surovih puteva sopstvene slobode i mladosti... Adrovićev sopstveni svijet je infdikativna pjesnikova parabola „tihan krici“ dubine i suštine...Braho Adrović je kao pjesnik autentičan u crnogorskom duhu savremene poezije, a opet duboko vezan za poetsdke tradicije svog bošnjačkog naroda.On svojom zbirkom „Đavolje međe“ pravi svoj svojevrsni manifest „međa“ i okvira koji nas koji nas sputavaju i koje ne)

želimo da svjesno srušimo i da zakoračimo u jedan nov i slobodan svijet otrgnut od stigme zvane nihilizam... U Adrovićevoj poeziji estetika i etika su nerazdvojivi dio njegove pjesničke ličnosti i forme. Siguran sam da je ovo kruna njegovog poetskog performansa nkoje dijeli sa svima nama usamljenim „sapatnicima“ „Đavoljih međa“ koje se svaki dan nalaze pred svima nama. Orhan Pamuk, turski nobelovac je jednom zapisao „pjesnici su, ako su dobri, vrlo blizu magije“ a ja sam siguran da nas je Braho Adrović sve obasuo tom magijom.

(Božidar Proročić: Portal „Analitika“- Podgorica)

XXX

Braho Adrović, novinar u vječitoj potrazi za suštinom, temama koje su nesvakidašnje a tu blizu nas samo ih je potrebno uzjoguniti, pjesnik vidljivih riječi, bez mnogo fikcije i impregnacije, jednostavno kako baš jeste, posloženo slikovito, sa rečenicom dugačkom taman toliko, da se u njoj sakrije misao. U prilog ovome govori i podnaslov MOJE JE IME LJUBAV , gdje po ko zna koji put potvrđuje epitet pjesnika ljubavi, ne samo prema ženi kao simbolu, već ljudima, slobodoumlju, vrijednostima, sa željom da je koristimo češće, da njena ružna strana totalno izbledi, da se termin mržnja jednostavno izbriše iz mozga... U ciklusu pjesama GLEDAM LI ZBILJU ILI JE ZBILJA PRIVIĐENJE pjesnik se pita u čudu i traži odgovore na besmislene stvari koje se dešavaju van moći običnog čovjeka, osuđujući nasilje, ratove, zločine, saučestvuje sa izbjeglicama, pomišlja na zle oči, , ko su njihovi a ko naši, pominje ništarobe,

ljude u sanducima, strah, žali za idealima, govori u ime istine, zbira posljedice kad sve to protutnji umom, sumnja na prokletstvo, grozi se slušanja vijesti, ućutkava kukavicu, razočaran ne dozvoljava da ga pitaju za toga, pri pomenu Suade zagrcne mu grlo, i ipak na kraju ne može da ne pomene: Ljubav je rođena sestra slobode... I mada znam da je sve rečeno, samo hoće još jedared reći, da Vrbicu, Bihor i Crnu Goru uvijek nosi u srcu...

(Gordan K. Čampar: Portal „Odgovor“)

XXX

Braho Adrović je pjesnik života i realnosti, angažovan i neraskidivim nitima vezan za stvarnost. Stvorio je poeziju koja je ljetopis vremena po kojoj će i dolazeće generacije moći da ga prepoznaju. To svjedočenje njegove pjesme najbolje je iskazano u njegovoj zbirci „Đavolje Međe“. Upravo zbog toga njega opravdano svrstavaju među najbolje pjesnike u Crnoj Gori.

(Prof.dr Draško Došljak: Iz osvrta na zbirku „Đavolje međe“ - TV Crne Gore

Recenzije

NEIZBRISIV TRAG U VREMENU I CRNOGORSKOJ ISTORIJI KNJIŽEVNOSTI

Braho Adrović, „Dobričine“ – recenzija Žarka Dragičevića

Obično se „narodna književnost“ duže pamti i sprije zaboravlja od tzv „avangardne“ i „postmoderne“. Nije slučajno takozvani „sverealizam nesvjesnog“ nazvan „sumrakom umjetnosti“ i nestankom umjetničke harizme. Ipak, još uvijek postoji književnost u kojoj su književno djelo i trag u vremenu neodvojivi od autora. Stvaralaštvo i prepoznatljivost književnog stila Braha Adrovića u crnogorskoj istoriji književnosti je neizbrisivi trag u vremenu i savremena melodija koja harmonično prati duh vremena i uzdiže dušu naroda kao barikadu poplavi literarnog kiča, šunda i besmislenosti. Brahova poezija je zastava na savremenoj barikadi naroda koji ne dozvoljava „futurističkoj besmislenosti“ da u prah i neprepoznatljivost pretvori neprolaznu antičku i čistu misao narodske mudrosti oslobođenu od trivijalne fantazmogorije u kojoj čovjek gubi osobenosti bića

i postaje robot nametnutih šablona stvaranja po istoj matrici „što nejasnije – to se sve više psihopatologija svakodnevnog života“ udaljava od čovječnosti i umjetničkih vrлина utemeljenih i razvijanih od dana postanka. Braho Adrović je na barikadi rafinirane mudrosti „stegonoša“ čija stvaralačka priroda živo i slobodno vijori ispred „futurističkog besmiala i uzaludnog trošenja štamarskog papira i kvalitetno prepariranih slikarskih površina na kojim uskoro čovječanstvo neće vidjeti ništa jasno i ništa normalno.

Braho Adrović svoje pjesme i priče govori na međunarodnoj sceni, u provincijskom atrijumu, u kafani i domovima znanih i neznanih prijatelja. Žive pjesme i misaone poruke koje neće ispravljati vrijeme – one će osvijesti i popravljati čovjeka u apokaliptičnom vremenu koje dolazi. Njegove pjesme odražavaju burno vrijeme kroz koje smo prolazili i koje nas je potresalo u posljednja dva vijeka. Zaboravili smo ili potisnuli mnoge od tih događaja, međutim, žive su pjesme i priče o „vrzinom kolu“ nemoralnih ljudi i neprolaznom duhu slobodnog čovjeka. Danima, ili već mjesecima, pokušavam da pronađem u stvaralaštvu B. A. obrasce stvaranja, pravila rastvaranja i razlaganja ostvarenog društvenog i umjetničkog smisla, pokušavam pronaći odgovore, i nijesam uspio. Nijesam uspio iz razloga što pastoralni opis spokojnog provincijskog života izaziva tužne sonete ispod prozora nesuđenih ljubavnika, na trgovima neizvjesnošću sabranog naroda i soneta koji opominju loše ljude. Pastoralna i sonet su ljubavnici u ovom stvaralaštvu koje mi je umjesto odgovora, umjesto

pronalaženja enigme književnog izraza, ostavilo u duhovnom nasleđu pitanje na koje ja nijesam , ali će generacije koje dolaze iza nas odgovoriti kolektivnim pamćenjem i ponovnim štampanjem djela u kojem ne znamo šta nas više inspiriše i izaziva:

PJESNIK ILI PJESMA?

*„Kada sam želio nijesam smio
Kada sam htio nijesam mog'o
Eto šta sam sve davno bolan preživio
I ne sudite meni i ovoj pjesmi prestrogo“
(B.Adrović)*

Bez pravila klasičnog slogomjerja , bez strogih pravila rimovanja, slobodom izazova narodne mudrosti i spoznajno filozofskim izazovom „stvaralačkoj anarhiji“ u samo jednom stihu Braho Adrović daje odgovor na pitanje: PJESNIK ILI PJESMA?

Odgovor je tu. Jasan. Umjetnost i umjetnički izraz iako smisljeno bliski su dva suštinski različita pojma. Umjetnost je kolektivno i zbir, umjetnički izraz je individualnost i neizreciva sloboda opisa percepcije.

U svoj umjetnički izraz Braho Adrović je utkao čovječnost, tu posebnu emociju koja umjetničko djelo čini trajnim i istovremeno je trag.

Žarko Dragičević.

Dr Blagoje Vujisić

PREPOZNAVANJE DOBROTE I LJEPOTE
(Braho Adrović: „Dobrićine“ – Preporuka)

Braho Adrović, rođen je 1947. godine u selu Donja Vrbica kod Berana. Završio je Pedagošku akademiju (grupa srpskohrvatski jezik i književnost) u Nikšiću. Bio je član prve redakcije lista studenata Crne Gore „Studentska riječ“, jedno vrijeme i odgovorni urednik tog glasila. Više od deset godina bio je profesionalni novinar dnevnog lista „Pobjeda“, a oko dvije i po decenije i profesionalni novinar Televizije Crne Gore - dopisnik iz Berana, Plava, Andrijevica i Rožaja. Bio je i VD direktora Centra za kulturu u Beranama i u dva mandata potpredsjednik opštine Berane. Adrović je bio i jedan od osnivača i zamjenik glavnog i odgovornog urednika revije „Novi dani“, koja je jedno vrijeme izlazila u Beranama. Bio je član redakcije i stalni saradnik lista „Sloboda“, urednik za poeziju časopisa „Mostovi“(Pljevlja) i jedan od pokretača i članova redakcije obnovljenog izdanja časopisa „Tokovi“ u Beranama. Adrović je bio i honorarni saradnik listova „Arena“, „Vjesnik“ i Agencije „Tanjug“, a povremeno je saradivao i u drugim glasilima. Junaci njegovih reportaža u zagrebačkoj „Areni“ su proglašavani Poduhvatom godine.

Braho Adrović je do sada objavio 17 knjiga poezije: „Biti živ“, „Juče na ulici“, „Hiljadu dana lju-

bavi“ ,“Balkanske elegije“, „Rat u kući“, „Objava nezaborava“, „Gorki vijenac“, „Vječno uzaludno“, „S one strane nade“, „Ljudi i neljudi“, „Izabrane pjesme“, „Mapa bolnih mjesta“, „Čovjek i vrijeme“, „Đavo-lje međe“, „Vrzino kolo“, kao i knjigu humorističko-satirične poezije „Velika šetalica“; i roman „Porijeklo grijeha“ i knjigu reportaža i zapisa „Priče iz dva vijeka“. Adrović je zastupljen u više antologija i izbora poezije u zemlji i inostranstvu. Učestvovao je na većini važnijih festivala poezije i drugih književnih manifestacijama u Crnoj Gori, na prostorima bivše Jugoslavije kao i u Bugarskoj, Luksemburgu, Njemačkoj i Albaniji. Braho Adrović je za svoj književni rad dobitnik najvećeg opštinskog priznanja, nagrade „21. Jul“ u Bearanama, Prve nagrade na susretu mladih pjesnika Crne Gore u Podgorici, prve nagrade „Mirko Banjević“ za knjigu poezije „Ljudi i neljudi“ u Nikšiću, Prve ngrade za najbolju humorističko-satiričnu pjesmu na mđunarodnom festivalu humora, satire i karikature u Danilovradu kao i prve nagrade za najbolju pjesmu o Limu na književnim susretima Pjesnici sa Lima o Limu u Bijelom Polju, Nagrade Krilata Seošnica za poeziju za djecu i mlade i prve nagrade za najbolju pjesmu časopisa „Avlija“ za 2018. godinu i prve nagrade za pjesmu na festivalu u Zatonu. Adrović je objavio i četiri dokumentarna televizijska filma: „Mlinarica“, „Vječiti gubitnik Selmo“, „Kрила Berana“, „Beranska gimnazija“, naučni rad „Epika Bosne - dobri duh starih Bošnjana“ prezentovanog na Prvoj međunarodnoj naučnoj konferenciji u Goraždu, kao i vći broj tele-

vizijskih i novinskih reportaža, osvrtu, komentara.

Autor živi i radi u Beranama. Moto knjige „Sit sam svega / A duša mi je ostala gladna / Riječi svezane a oslobođene stega / Sudbina provincijska jedna“ nagovještava sadržinu knjige, svrhu onoga na čemu pjesnik insistira, on je vodeći princip pisanog materijala u prilogu.

Autor ovom zbirkom zagovara dobro, dobroćinstvo i dobre ljude na ovom svijetu, pa počinje knjigu sa dobrodošlicom dobrim ljudima, dobričinama kako pjesnik kaže, jer samo na njima je moguć opstanak svijeta, a one druge, svaštočine i bahate, opominje da ne čine zlo jer „Stići će ih tuđa muka“. Otuda i naziv knjige, „Dobričine“ (u značenju: poštenjačine, duše od ljudi, pravednici, sveci, pravdoljupci, oni koji su oličenje vrlina), koji u najvećoj mjeri odražava pjesnikovu želju za dobrom. Kažem – u najvećoj, jer da je ta želja uobičajena, onda bi naziv zbirke glasio „Dobri ljudi“, što bi bilo manje poetično i manje djelotvorno na čitaoca. Sami naslovi poglavlja rukopisa potvrđuju rečeno: Dobrodošlica, Gladna usta provincije, S vremenom u neskladu, Ubijanje duše, U poznju jesen istine, Slike i prilike, Početak kraja, kao i naslovi nekih pjesama: Ruke bruke, Crna Gora raste u visinu, Dječja suza, Molitva za Ukrajinu, Ljepota pjesme, Ljepota itd. Pjesnikov optimizam se skriva u svakoj njegovoj pjesmi, pa i u onim pjesmama u kojim slika mračnu stranu naše današnjice. Njegov optimizam je realan, iskren i pozitivan, jer navodi čitaoca da prepoznaju ljepote jedni u drugima i ljepote svijeta. Neke od ovih pjesama imaju antologijsku vrijednost a

neke bi mogle ući u školske čitanke. Na osnovu svega prethodno rečenog smatramo da rukopis „Dobričine“ zaslužuje podršku Ministarstva kulture i medija, jer predstavlja značajan doprinos književnosti Crne Gore.

dr Blagoje Vujisić, književnik

BIOGRAFIJA AUTORA

Braho Adrović, rođen je 25.07.1947. godine u selu Donja Vrbica kod Berana. Osnovnu školu završio je u Vrbici i Petnjici a Pedagošku akademiju (grupa srpskohrvatski jezik i književnost) u Nikšiću. Bio je član prve redakcije lista studenata Crne Gore “Studentska riječ”, a jedno vrijeme i odgovorni urednik tog glasila. Više od deset godina bio je profesionalni novinar dnevnog lista “Pobjeda” a oko dvije ipo decenije i profesionalni novinar Televizije Crne Gore-dopisnik iz Berana,Plava ,Andrijevice i Rožaja. Bio je i VD direktora Centra za kulturu u Beranama i u dva mandata potpredsjednik opštine Berane. Adrović je bio član prve redakcije lista studenata Crne Gore i jedno vrijeme i odgovorni urednik tog lista . Bio je član prve redakcije lista studenata Crne Gore “Studentska riječ” a jedno vrijeme i odgovorni urednik tog glasila. Jedan je od osnivača i zamjenik glavnog i odgovornog urednika revije “Novi dani” koja je jedno vrijeme izlazila u Beranama. Bio je član redakcije i stalni saradnik lista “Sloboda”,urednik za poeziju časopisa “Mostovi” koji je izlazio u Pljevljima i jedan od pokretača i članova redakcije obnovljenog izdanja časopisa “Tokovi“ u Beranama. Adrović je bio i

honorarni saradnik listova "Arena", "Vjesnik" i Agencije "Tanjug", a povremeno je saradivao i u drugim glasilima. Junaci njegovih reportaža u zagrebačkoj "Areni" su proglašavani "Pothvatom godine" kao na primjer o djevojčici Sajmi iz Gornje Vrbece koja je iz vatrom zahvaćene kolibe spasila svoju maloljetnu braću i sestre" kao i o poduhvatu grupe beranskih planinara ("Nezaboravni juriš smjelih") koji su kroz sniježne nanose uspjeli da stignu do dvije zavijane porodice u podnožju Pešterske visoravni.

Braho Adrović je do sada objavio knjige poezije: "Biti živ", "Juče na ulici", "Hiljadu dana ljubavi", "Balkanske elegije", "Rat u kući", "Objava nezaborava", "Gorki vijenac", "Vječno uzaludno", "S one strne nade", "Ljudi i neljudi", "Izabrane pjesme", "Mapa bolnih mjesta", "Čovjek i vrijeme", knjigu humorističko satirične poezije "Velika šetalica", "Đavolje međe", "Vrzino kolo" kao i roman "Porijeklo grijeha". Objavio je i knjigu reportaža i zapisa „Priče iz dva vijeka“.

Adrović je zastupljen u više antologija i izbora poezije u zemlji i inostranstvu. Učestvovao je na većini važnijih festivala poezije i drugih književnih manifestacijama na prostorima ondašnje Jugoslavije kao i u Bugarskoj, Luksemburgu, Njemačkoj i Albaniji.

Braho Adrović je za svoj književni rad dobitnik najvećeg opštinskog priznanja, nagrade "21. jul" u Bearanama. Dobitnik je prve nagrade na susretu mladih pjesnika Crne Gore u Podgorici, prve nagrade "Mirko Banjević" za knjigu poezije "Ljudi i neljudi" u Nikšiću, prve ngrade za najbolju humorističko-satiričnu

pjesmu na međunarodnom festivalu humora, satire i karikature u Danilovradu kao i prve nagrade za najbolju pjesmu o Limu na književnim susretima “Pjesnici sa Lima o Limu” u Bijelom Polju, Nagrade “Krilata Seošnica” za poeziju za djecu i mlade I prve nagrade za najbolju pjesmu časopisa “Avlija” za 2018. Godinu te prve nagrade za pjesmu na festivalu u Zatonu 2023.

Adrović je objavio i četiri dokumentarna televizijska filma “Mlinarica”, “Vječiti gubitnik, Selmo” “Kрила Berana” i “Beranska gimnazija” i bezbroj televizijskih i novinskih reportaža, osvrti, komentara kao i naučnog rada “Epika Bosne-dobri duh starih Bošnjana” prezentiranog na Prvoj međunarodnoj naučnoj konferenciji u Goraždu.

Braho Adrović živi i radi u Beranama

SADRŽAJ:

Predgovor	Str
Dobričine	

GLADNA USTA PROVINCIJE

Dobrodošćica	17
Lažna slika	20
Velike oči	21
Provincijske gladne oči.....	22
Svijet u malom	23
Znamo se.....	24
Ruke bruke	27
Dokle ružno traje.....	28
Pratilje života	30

S VREMENOM U NESKLADU

Naopaka vremena.....	32
Crna Gora raste u visinu	35
Pamet mi sačuvaj Bože	40
Ode Crna Gora u inostranstvo.....	42

UBIJANJE DUŠE

Ubijanje sreće.....	46
Miris cvijeća.....	47
Duša koja sanja	48

Čudo prirode što hodi.....	49
Na kraju ljubavi.....	51
Zloslutno	52
Samoće.....	53
Miris ljubavi prave.....	54
Klupko života.....	56
Ruglo istorije.....	58
A bilo je lijepo živjeti.....	59
U godinama poznim.....	61

U POZNU JESEN

Pozna jesen istine.....	63
Miris sela.....	64
Skriveni kod zavičaja.....	66
Istorija ludila	68
Nemoć.....	69
Gruba pjesma	70
Ne plašim se božjih anatema.....	72
Vječne samoće	74
Povratak poezije.....	75
Najbolja poezija	77
Gorko voće samoće.....	79
Pjesma o ružnom.....	80
Čudovište	82
„Rat i mir“.....	83
Molitva za Ukrajinu	84

Promjene	86
Veliki a mali	87
Vjernici	89
Mladost na ulici.....	91
Dobričine.....	94
Ti dobar budi.....	95
Bolji ljudi	99
Srce mudrosti	100
Nedorečen	101
Boja topline.....	102

SLIKE I PRILIKE

Fabrika u opancima.....	104
Obnova.....	106
Gnijezdo	107
Galimatijas	108
Dječja suza	111
Čuvanje pameti	112
Miris uspomena.....	115
Slika	116
Ružna vremena.....	117
Gorčine.....	118
Provincijsko odijelo	119
Kad duša ne boli.....	120
Pjersma koja šeta.....	121
Kad zaszvira njerna lira	123

Ljepota pjesme	124
Ljepota	125
Balkan	126
Najdražesnija igra	127
Bježanija	128
Srce i duša	129
Djevojke u Beranama.....	130
Tren	131
Duša što ne sluša.....	132

POČETAK KRŽAJA

Plavski mitingaši.....	134
Kad su padale kruške	136
Nikogovići.....	138
Niti života.....	140
Igra života i smrti	141
Sunce istine	143
Festival rodoljubive poezije.....	144
Dječje oči koje strijeljaju	147
Vječni ukras svijeta.....	152
Zaštićena zona 8.372.....	153
Roman rijeka.....	157
Nadmoć vremena	159
Votum separatum.....	160
Recenzije.....	184

FINANSIJSKU PODRŠKU ZA ŠTAMPANJE
KNJIGE POEZIJE „DOBRIČINE“ OBEZBIJEDI-
LO JE MINISTARSTVO KULTURE VLADE CRNE
GORE

